

Marta Fihel
Dariusz Jemielniak
Wojciech Jajdelski
Paweł Rutkowski

Repe t tyto rium

m a t u r a l n e

z języka angielskiego

**Repe
tyto
rium**
m a t u r a l n e
z języka angielskiego

Marta Fihel
Dariusz Jemielniak
Wojciech Jajdelski
Paweł Rutkowski

Repe tyto rium

m a t u r a l n e

z języka angielskiego

wydawnictwo
poltext

Spis treści

WSTĘP	13
CZĘŚĆ PIERWSZA. MATURA	15
Matura ustna	17
Zagadnienia	17
Przebieg egzaminu	18
Matura ustna – zadania	19
1. Rozmowa wstępna	19
2. Zadanie 1: Odgrywanie ról	21
3. Zadanie 2: Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania	22
4. Zadanie 3: Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania	23
Matura ustna – zestaw zadań	24
Zadanie 1	24
Zadanie 2	24
Zadanie 3	25
Kryteria oceniania	25
Sprawność komunikacyjna	26
Pozostałe kryteria	27
Słowniczek wyrażen przydatnych na maturze ustnej	29
Matura pisemna	35
Zagadnienia	35
Poziom podstawowy – przebieg egzaminu	41
Rozumienie ze słuchu	41
Rozumienie tekstów pisanych	42
Znajomość środków językowych	42
Wypowiedź pisemna	42
Matura pisemna na poziomie podstawowym – zadania	43
1. Rozumienie ze słuchu	43
2. Rozumienie tekstów pisanych	45
3. Znajomość środków językowych	48
4. Wypowiedź pisemna	51
Matura pisemna (poziom podstawowy) – przykładowy arkusz	51
Rozumienie słuchanego tekstu	51
Rozumienie pisanego tekstu	55
Znajomość środków językowych	58
Wypowiedź pisemna	59
Klucz do zadań zamkniętych	60
Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych	61
Poziom rozszerzony – przebieg egzaminu	65
Rozumienie ze słuchu	65
Rozumienie tekstów pisanych	66
Znajomość środków językowych	66
Wypowiedź pisemna	66

Matura pisemna na poziomie rozszerzonym – zadania	66
1. Rozumienie ze słuchu	66
2. Rozumienie tekstów pisanych	69
3. Znajomość środków językowych	72
4. Wypowiedź pisemna	73
Matura pisemna (poziom rozszerzony) – przykładowy arkusz	74
Rozumienie słuchanego tekstu	74
Rozumienie pisanego tekstu	77
Znajomość środków językowych	80
Wypowiedź pisemna	82
Klucz do zadań zamkniętych	83
Ocena wypowiedzi pisemnych	84
Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych	84
CZĘŚĆ DRUGA. ENCYKLOPEDIA	95
** „ABOUT” CZY „AROUND”	97
** „ABOUT” I „ON” W ZNACZENIU ‘O’	98
** „ABOVE” CZY „OVER”	99
* „ACADEMIC” CZY „SCIENTIST”	100
** „ACCORDING TO” CZY „IN SOMEBODY’S OPINION”	101
* „ACROSS”, „ALONG” CZY „THROUGH”	101
* „ACTUAL” CZY „PRESENT”	102
** „ADULT”, „ADULTERY”, „ADULTERATE”	103
* „ADVERTISEMENT” CZY „ANNOUNCEMENT”	104
* „ADVICE” CZY „ADVISE”	104
** „AFFECT”, „EFFECT”, „AFFECTION” CZY „AFFECTATION”	105
** „AFFLICT” CZY „INFLECT”	106
** „AFFLUENCE” CZY „INFLUENCE”	107
* „AFTER” W ZNACZENIU ‘PO’	107
* „AFTER” W ZNACZENIU ‘POTEM’, ‘PÓŹNIEJ’	108
** „AHEAD OF” CZY „IN FRONT OF”	109
* ALFABET ANGIELSKI	109
* „ALIKE” CZY „LIKE”	110
* „ALIVE”, „LIVELY”, „LIVING” CZY „UNDEAD”	111
* „ALL” CZY „BOTH”	112
* „ALL” CZY „WHOLE”	112
** „ALLOW” CZY „PERMIT”	113
** „ALONE”, „LONELY”, „LONESOME”, „LONE”	114
* „ALREADY”	116
** „ALTERNATIVE” CZY „ALTERNATE”	117
* „AMONG” CZY „BETWEEN”	118
** „ANXIOUS”	119
* „ANY” CZY „EVERY”	120
* APOSTROF (’)	120
** „ARITHMETIC” I „MATHEMATICS”	122
** „AS”	122
* „AS” CZY „LIKE”	124
** „ASSURE”, „ENSURE” CZY „INSURE”	125
* „AT EACH OTHER” CZY „AT ONESELF”	126
* „AT”, „IN”, „ON” W ODNIESIENIU DO CZASU	126
* „AT”, „IN”, „ON” W ODNIESIENIU DO PRZESTRZENI	127

** „AUDITION” CZY „BROADCAST”	128
** „BARELY”, „HARDLY” CZY „SCARCELY”	129
* „BATH” CZY „BATHE”	130
** „BELIEF” CZY „FAITH”	132
* BEZOKOLICZNIK	134
* BEZOKOLICZNIK A FORMA „-ING”	135
*** „BI-”	139
** BIZNES	140
** „BLINK” CZY „WINK”	142
** „BODY” CZY „FLESH”	143
** „BORN” CZY „BORNE”	145
* „BORROW”, „LEND” CZY „LOAN”	147
** „BRAIN” CZY „MIND”	147
* „BREATH” CZY „BREATHE”	149
* „BRING”, „TAKE” CZY „FETCH”	150
** „BROAD” CZY „WIDE”	151
** „BUT FOR”, „EXCEPT FOR”, „APART FROM” CZY „BESIDES”	151
*** „BY” CZY „BESIDE”	152
** „BY” CZY „UNTIL”	153
* „CAN’T HELP”	153
** „CASUALTY” CZY „VICTIM”	154
* CEL	154
** „CERTAINLY” CZY „SURELY”	156
** „CHILDISH” CZY „CHILDLIKE”	157
*** CHÓD – OKREŚLENIA	158
** „CINEMA”, „MOVIES” CZY „THEATRE/THEATER”	159
* „CITY” CZY „TOWN”	160
* „CLOTH” CZY „CLOTHES”	161
** „COMPREHENSIBLE” CZY „COMPREHENSIVE”	161
** „CONCEPT” CZY „CONCEPTION”	162
*** „CORPORAL” CZY „CORPOREAL”	162
*** „CORPSE”, „CORPS” CZY „CORPUS”	162
*** „COUNSELLOR”, „COUNCILLOR” CZY „CHANCELLOR”	163
** „CROSS-LEGGED”	165
* CUDZYSŁÓW	165
* CZAS	166
* CZAS FUTURE CONTINUOUS	168
** CZAS FUTURE PERFECT	169
*** CZAS FUTURE PERFECT CONTINUOUS	169
* CZAS FUTURE SIMPLE	170
* CZAS PAST CONTINUOUS	171
* CZAS PAST PERFECT	173
** CZAS PAST PERFECT CONTINUOUS	174
* CZAS PRESENT CONTINUOUS	174
* CZAS PRESENT PERFECT	177
* CZAS PRESENT PERFECT CONTINUOUS	179
** CZAS PRESENT PERFECT CZY CZAS PRESENT PERFECT CONTINUOUS	180
* CZAS SIMPLE PAST	181
* CZAS SIMPLE PAST CZY CZAS PRESENT PERFECT	182
* CZAS SIMPLE PRESENT	184
* CZAS SIMPLE PRESENT CZY CZAS PRESENT CONTINUOUS	187
* CZASOWNIK – FORMA PODSTAWOWA	188

* CZASOWNIKI NIEREGULARNE	189
** CZASOWNIKI O DWÓCH DOPEŁNIENIACH	199
* CZASOWNIKI POSIŁKOWE	200
* CZASOWNIKI W CZASACH CIĄGŁYCH I PROSTYCH	201
* CZASOWNIKI ZŁOŻONE	203
* CZASOWNIKI ZŁOŻONE ROZDZIELNE I NIEROZDZIELNE	209
* CZASY ANGIELSKIE – WPROWADZENIE	210
** CZASY PRZYSZŁE W PRZESZŁOŚCI	213
* DATA – OKREŚLANIE CZASU	214
** „DEAD”, „DECEASED”, „LATE”, „DEFUNCT”, „EXTINCT”	217
* „DISCOVER” CZY „INVENT”	220
** „DISINTERESTED” CZY „UNINTERESTED”	221
** „DISPLACE” CZY „MISPLACE”	222
* „DO” CZY „MAKE”	223
* DOPEŁNIACZ SAKSOŃSKI „-S”	226
** „DRAUGHT”, „DRAFT” CZY „DROUGHT”	228
* DWUKROPEK (:)	230
* DZIĘKOWANIE	231
* „EACH OTHER” I „ONE ANOTHER”	233
* „EACH”, „EVERY”, „ALL”	234
** „ECONOMICS”, „ECONOMY”, „ECONOMIC”, „ECONOMICAL”	238
** „EG”, „ETC”, „IE”, „VIZ”	239
** EMFAZA	240
** „ENJOY”, „ENJOY ONESELF” CZY „AMUSE”	241
*** ENKLITYKA – WYRAZ BEZ AKCENTU	243
*** EROTYKA	244
* „EVENTUAL” CZY „POSSIBLE”	245
* „EXCEPT”	246
** FAŁSZYWI PRZYJACIELE	248
** „FAR (FROM)” CZY „A LONG WAY (FROM)”	250
* „FARTHER” CZY „FURTHER”	251
* „FEW” CZY „A FEW”, „LITTLE” CZY „A LITTLE”	252
* „FIANCÉ” CZY „FIANCÉE”	253
*** „FILLING” CZY „STUFFING”	253
*** FILMY – KLASYFIKACJA	254
* „FIT” CZY „SUIT”	256
* FORMA „-ING”	257
* FORMY ŚCIĄGNIĘTE CZASOWNIKÓW POSIŁKOWYCH	260
* FORMY ŚCIĄGNIĘTE Z „NOT”	261
*** FRANCUSKIE SŁOWA I ZWROTY W JĘZYKU ANGIELSKIM	263
* „FUN” CZY „FUNNY”	270
** „GAY”	271
*** GENITALIA	272
** „GET”/„HAVE” SOMEBODY TO DO/DOING	273
* „GET”/„HAVE” SOMETHING DONE	274
* GODZINA	275
* „GOOD” CZY „WELL”	276
*** „GORILLA” CZY „GUERILLA”	278
** „GRATEFUL” CZY „THANKFUL”	278
** „GRILL” CZY „BARBECUE”	279
* „HAD BETTER”	280
* „HE OR SHE” I „THEY” – UNIKANIE ODNIESIENIA DO PŁCI	280

* „HEAR” CZY „LISTEN”	281
** „HOLY”, „SACRED” CZY „SAINT”	283
*** „HOMOGENEOUS” CZY „HOMOGENOUS”	284
** „HUMILIATION” CZY „HUMILITY”	285
** „-IC” CZY „-ICAL” (W ZAKOŃCZENIACH PRZYMIOTNIKÓW)	285
** IDIOMY	287
* „ILL” CZY „SICK”	288
* ILOŚĆ – KWANTYFIKATORY	290
*** IMIONA – LISTA	292
* IMIONA I NAZWISKA – ZASADY UŻYCIA	296
* „IN CASE”	298
** „IN THE END”, „AT THE END”, „AT LAST” CZY „FINALLY”	300
** „IN TIME” CZY „ON TIME”	301
** „INDEED”	302
** „INJURY”, „WOUND”, „HURT” CZY „DAMAGE”	303
** „INSTEAD” CZY „INSTEAD OF”	305
* „JUDGE”, „JUROR”, „REFEREE” CZY „UMPIRE”	305
*** KAMIENIE SZLACHETNE	307
* KAWAŁEK – OKREŚLENIA	308
* KOLORY	309
* KOMPUTER	311
* KROPKA	314
* „LARGE”, „BIG” CZY „GREAT”	315
* LICZBA MNOGA – RZECZOWNIKI NIETYPOWE	317
* LICZBA MNOGA – WPROWADZENIE	323
* LICZBA POJEDYNCZA	324
* LICZEBNIKI – LISTA	326
* LICZEBNIKI TRADYCYJNE	329
* LICZEBNIKI – ZASADY UŻYCIA	330
* „LIE” CZY „LAY”	333
* „LIKE” – UŻYCIA POTOCZNE	335
* LIST FORMALNY	336
* LIST NIEFORMALNY	336
*** „LITERATI”, „GLITTERATI”, „LITERATE”, „LITERARY” CZY „LITERAL”	336
*** ŁACIŃSKIE SŁOWA I ZWROTY W JĘZYKU ANGIELSKIM	337
* „MADE OF” CZY „MADE FROM”	341
** „MALE”, „MASCULINE”, „MANLY”, „MEN’S”	342
** „MANIFESTATION” CZY „DEMONSTRATION”	343
* „MANY” CZY „MUCH”	344
** „MARKET”	346
** „MINUTE”	347
* „MONKEY” CZY „APE”	349
* MOWA ZALEŻNA – PYTANIA	349
* MOWA ZALEŻNA – RADY, ROZKAZY, PROŚBY, OSTRZEŻENIA	350
* MOWA ZALEŻNA – STWIERDZENIA	351
* MOWA ZALEŻNA – WPROWADZENIE	354
* MOŻLIWOŚĆ: „CAN”, „COULD”, „BE ABLE TO”, „MAY” CZY „MIGHT”	355
* „MUST” CZY „HAVE TO”	356
*** NAPIWKI	358
* NARODOWOŚĆ	359
** NASTĘPSTWO W CZASIE	361
*** NAZWY, POSTACI, TYTUŁY	362

* „NEED”	364
* „NEEDN'T”, „MUSN'T”, „CAN'T” CZY „DON'T HAVE TO”	365
* „NEVER MIND”	365
* „NO” CZY „NONE OF”	367
* „OLDER” CZY „ELDER”	368
* „ONE”, „ONES”	369
* „ONE” UOGÓLNIAJĄCE	369
* „OPEN” CZY „OPENED”	370
* „PACK”, „PACKAGE”, „PACKAGING”, „PACKET” CZY „PACKING”	371
** PIENIĄDZE	372
*** PIŁKA NOŻNA	374
* PLANY I SĄDY DOTYCZĄCE PRZYSZŁOŚCI	378
** „POLITICS”, „POLICY”, „POLITICAL”, „POLITIC”	381
* POTWIERDZANIE	382
* POTWIERDZANIE ZE ZDZIWIENIEM	383
* PRACA – OKREŚLENIA	383
* „PREFER”	384
* „PRICE” CZY „PRIZE”	385
* „PRINCIPAL” CZY „PRINCIPLE”	386
** „PROCEEDINGS” CZY „PROCEEDS”	387
* PRZECINEK	387
* PRZECZENIE	389
* PRZECZENIE TYPU „NO”, „ANY”	390
* PRZEDIMEK	392
* PRZEDIMEK „A/AN”	392
* PRZEDIMEK „A/AN” CZY „ONE”	393
* PRZEDIMEK A NAZWY WŁASNE	394
* PRZEDIMEK A POMINIĘCIE PRZEDIMKA	395
* PRZEDIMEK „THE”	397
* PRZEDSTAWIANIE	399
* PRZYMIOTNIKI – KOLEJNOŚĆ	400
* PRZYMIOTNIKI – POZYCJE W ZDANIU	401
* PRZYMIOTNIKI – STOPNIOWANIE	403
* PYTANIA	405
* PYTANIA O PRZYZWOLENIE	407
* PYTANIA OBCIĘTE (QUESTION TAGS)	408
* PYTANIE ECHO	410
* „QUITE” CZY „RATHER”	411
*** RASIZM	413
* „RE-”	415
* „RECEIPT”, „RECIPE” CZY „PRESCRIPTION”	416
*** „REDNECK” CZY „REDSKIN”	417
* „RELATION” CZY „RELATIONSHIP”	417
* „REMEMBER” CZY „REMIND”	418
* „RISE” CZY „RAISE”	420
* RODZAJ GRAMATYCZNY	421
** „ROUSE” CZY „AROUSE”	423
* RZECZOWNIKI NIEPOLICZALNE	424
* RZECZOWNIKI NIEPOLICZALNE UŻYTE JAKO POLICZALNE	425
* RZECZOWNIKI ZBIOROWE	427
* „SAY” CZY „TELL”	429
** „SEEM” CZY „APPEAR”	430

* „SENSIBLE” CZY „SENSITIVE”	433
* „SERIAL” CZY „SERIES”	434
** „SHADE” CZY „SHADOW”	435
* „SHALL” CZY „WILL”	435
* „SHOULD” CZY „OUGHT TO”	439
*** „SIC”	441
* SKRÓCONA ODPOWIEDŹ	441
*** SKRÓTY – LISTA	443
*** SKRÓTY – ZASADY UŻYCIA	454
*** SLANG	455
*** SŁABE FORMY – LISTA	456
** SŁABE I MOCNE FORMY – ZASADY UŻYCIA	459
* „SMALL” CZY „LITTLE”	460
* „SO” W ZNACZENIU ‘TAKŻE’	461
* „SPEAK” CZY „TALK”	462
* „STOP”	463
* STRONA BIERNA	464
* „SUCH” CZY „SO”	466
* SUGGEST	467
** „SUPPOSE”, „SUPPOSING”	467
*** SWETRY – OKREŚLENIA	469
*** SYMBOLE MATEMATYCZNE	470
** „SYMPATHETIC”, „SYMPATHISE”, „SYMPATHY”	471
* SZYK WYRAZÓW	472
* ŚREDNIK (;)	473
* TEMPERATURA	474
* „THAN” CZY „AS ... AS”	475
** „THOUGH” CZY „AS”	476
** „TIRESOME” CZY „TIRING”	477
*** TŁUMACZENIE – PROBLEMY	477
** TOALETA	478
** „TRUSTFUL”, „TRUSTING”, „TRUSTWORTHY” CZY „TRUSTY”	478
** TRYB ŁĄCZĄCY	479
* TRYB PRZYPU SZCZAJĄCY	480
* TRYB ROZKAZUJĄCY	482
* UŁAMKI	483
** „UNDER”, „UNDERNEATH”, „BENEATH” CZY „BELOW”	484
** UOGÓLNIENIA	486
* „USED TO”	488
** UTARTE PORÓWNIANIA	488
** UZASADNIANIE	491
** „VIA” CZY „BY”	493
*** WALKA WRĘCZ	494
* „WEIGH” CZY „WEIGHT”	496
** „WHETHER” CZY „IF”	498
* „WHO” CZY „WHOM”	499
* WIEK	500
* WIELOKROPEK (...)	502
** „WILL” PO „IF”	503
*** „-WISE”	504
*** WULGARYZMY	505
* WYKRZYKNIE NIA	506

* WYKRZYKNIK (!)	507
* WYKRZYKNIKI – „AH”, „AHA” ITP.	508
* WYMOWA A PISOWNIA	510
* WYMOWA GŁOSEK ANGIELSKICH	526
* WYMOWA KOŃCÓWKI „-ED”	531
* WYMOWA KOŃCÓWKI „-S”	532
* WYMOWA LITERY „R”	534
* WYNAGRODZENIE	535
* „YOU” UOGÓLNIAJĄCE	537
* ZAIMKI DZIERŻAWCZE	538
* ZAIMKI OSOBOWE	539
* ZAIMKI WSKAZUJĄCE	540
* ZAIMKI WZGLĘDNE „WHO”, „THAT”, „WHICH”	542
** ZAPACHY I SMAKI – OKREŚLENIA	543
** ZAPŁATA	544
* ZAPROSZENIE	545
* ZAPRZECZANIE	545
*** ZARZĄDZANIE	546
** ZAWÓD, FUNKCJA, ZAJĘCIE	548
** ZDANIA ROZSZCZEPIONE	550
* ZDANIA WARUNKOWE HIPOTETYCZNE	552
** ZDANIA WARUNKOWE MIESZANE	554
* ZDANIA WARUNKOWE MOŻLIWE	554
** ZDANIA WARUNKOWE NIEPRAWDOPODOBNE	556
* ZDANIA WARUNKOWE – PRAWDY OGÓLNE	557
* ZDANIA WARUNKOWE – WPROWADZENIE	558
* ZDANIA WZGLĘDNE IDENTYFIKUJĄCE	559
* ZDANIA WZGLĘDNE NIEIDENTYFIKUJĄCE	561
* ZDANIA WZGLĘDNE – WPROWADZENIE	562
*** ZDROBNIENIA IMION	563
* „ZERO”	567
* ZŁOŻENIA CZASOWNIKA I RZECZOWNIKA	568
* ZŁOŻENIA DWÓCH RZECZOWNIKÓW	569
* ZNAK ZAPYTANIA (?)	570
*** ZODIAK	571
*** ZWIERZĘTA	572
INDEKS	575
EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO POZIOM PODSTAWOWY	611
EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO POZIOM ROZSZERZONY	649
EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO POZIOM DWUJĘZYCZNY	693

WSTĘP

Płynna komunikacja w języku angielskim to wynik długich lat systematycznej pracy. Ucząc się języka obcego, sięgasz po wiele książek i pomocy naukowych, rozwiązujesz setki ćwiczeń. Dobra znajomość zasad gramatycznych jest podstawą poprawnego porozumiewania się, a znajomość zaawansowanego słownictwa umożliwia sprawne i skuteczne posługiwanie się językiem. Publikacja, którą właśnie masz przed sobą, pozwoli ci usystematyzować wiedzę i rozwinąć umiejętności językowe. Solidne opracowanie haseł sprawi, że język angielski nie będzie miał przed tobą tajemnic.

Nauka angielskiego to także egzaminy językowe. Pierwszym z nich jest przeważnie matura. Sięgając po naszą książkę, otrzymujesz ogromną dawkę informacji dotyczących matury z języka angielskiego. Poznasz jej zasady, wymagania, rodzaje zadań, kryteria oceny, punktację. Zobaczysz, jak wygląda przykładowy arkusz ustny i pisemny oraz jak go rozwiązać, żeby zdać najlepiej.

Książka została przygotowana tak, abyś szybko znalazł w niej potrzebne informacje i otrzymał wyczerpujące odpowiedzi na pytania. Wszystko, czego potrzebujesz do matury, znajdziesz w jednej książce.

W części encyklopedycznej przy każdym haśle znajduje się jedna, dwie lub trzy gwiazdki. Oznaczają one:

- * – materiał obowiązujący na maturze podstawowej i rozszerzonej,
- ** – materiał obowiązujący na maturze rozszerzonej,
- *** – materiał wykraczający poza wymagania maturalne – te zagadnienia możesz zostawić sobie na dalszy etap nauki.

Dzięki naszemu repetytorium dowiesz się, jaki zakres materiału obowiązuje podczas egzaminu maturalnego. Zapoznasz się z przykładowymi zadaniami maturalnymi, ich formatem i kryteriami oceniania. Zamieszczone w książce zadania maturalne pochodzą z oficjalnego informatora maturalnego opracowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Na stronie <https://cke.gov.pl/> w zakładce „egzamin maturalny” znajdziesz również arkusze egzaminacyjne z ostatnich lat.

Posiadanie tej książki to już połowa sukcesu. Życzymy ci wytrwałości w zdobywaniu wiedzy i umiejętności – oraz powodzenia na maturze!

CZĘŚĆ PIERWSZA
MATURA

Matura ustna

Na maturze ustnej z języka obcego nie określa się poziomu. Oznacza to, że wszyscy zdający powinni opanować te same zagadnienia tematyczne, słownikowe i struktury gramatyczne.

Zagadnienia

Zagadnienia, których dotyczyć mogą zadania maturalne, obejmują następujące treści:

TEMAT	ZAGADNIENIA TEMATYCZNE
CZŁOWIEK	dane personalne; wygląd zewnętrzny; cechy charakteru; uczucia i emocje; zainteresowania; problemy etniczne
DOM	miejsce zamieszkania; opis domu; pomieszczenia i ich wyposażenie; wynajmowanie mieszkania
SZKOŁA	przedmioty nauczania; oceny; życie szkolne; kształcenie pozaszkolne; system oświaty
PRACA	zawody i wykonywane w nich czynności; warunki pracy i zatrudnienia; praca dorywcza
ŻYCIE RODZINNE I TOWARZYSKIE	etapy życia, członkowie rodziny; przyjaciele i koledzy; czynności dnia codziennego; sposoby spędzania czasu wolnego; święta i uroczystości; styl życia; konflikty i problemy
ŻYWIENIE	artykuły spożywcze; przygotowanie potraw; posiłki; lokale gastronomiczne
ZAKUPY I USŁUGI	rodzaje sklepów; artykuły; sprzedawanie i kupowanie; reklama; korzystanie z usług; środki płatnicze; banki
PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA	środki transportu; baza noclegowa; informacja turystyczna; wycieczki; zwiedzanie
KULTURA	dziedziny kultury; twórcy i ich dzieła; uczestnictwo w kulturze; media
SPORT	dyscypliny sportu; sprzęt sportowy; imprezy sportowe; sport wyczynowy i ekstremalny
ZDROWIE	higieniczny tryb życia; choroby, ich objawy i leczenie; niepełnosprawni; uzależnienia
NAUKA I TECHNIKA	odkrycia naukowe; wynalazki; obsługa i korzystanie z urządzeń technicznych; technologie informacyjno-komunikacyjne
ŚWIAT PRZYRODY	klimat; świat roślin i zwierząt; krajobraz; zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego; kłeski żywiołowe
PAŃSTWO I SPOŁECZEŃSTWO	struktura państwa; urzędy; organizacje międzynarodowe; problemy i konflikty wewnętrzne oraz międzynarodowe; przestępczość; polityka społeczna; gospodarka
ELEMENTY WIEDZY O KRAJACH ANGLOJĘZycznych	elementy wiedzy o krajach anglojęzycznych oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności

Przebieg egzaminu

Matura ustna z języka angielskiego trwa około 15 minut i odbywa się w formie rozmowy zdającego z egzaminatorem w obecności drugiego egzaminującego.

Po wejściu na salę egzaminacyjną zdający losuje zestaw, który składa się z trzech zadań. Polecenia do zadań będą napisane w języku polskim.

Uwaga!

Od razu po wylosowaniu zestawu rozpoczyna się rozmowa wstępna. Oznacza to, że po wylosowaniu zestawu maturzysta nie ma czasu na zapoznanie się z jego treścią.

Poniższa tabela zawiera kolejne etapy ustnego egzaminu maturalnego z języka angielskiego.

ETAP EGZAMINU	CZAS TRWANIA	CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ	NASZA RADA
1. Czynności organizacyjne	około 1 minuty	Przywitanie, przedstawienie się. Losowanie zestawu.	Wchodząc do sali egzaminacyjnej, przywitaj się z egzaminatorami po angielsku! Pamiętaj, że po wylosowaniu zestawu nie będziesz mieć czasu na zapoznanie się z jego treścią.
2. Rozmowa wstępna	około 2 minut	Początek egzaminu to tzw. rozmowa wstępna. Egzaminator zada ci kilka pytań na temat twojego życia i zainteresowań. Rozmowa wstępna powinna cię nieco oswoić z sytuacją egzaminacyjną i zredukować twój stres.	„Zredukować stres” – faktycznie: łatwo powiedzieć! Postaraj się jednak rozluźnić i potraktować ten pierwszy kontakt z komisją egzaminacyjną jako rozgrzewkę językową.
3. Zadanie 1: ODGRYWANIE RÓL	do 4 minut (wliczając czas na zapoznanie się z treścią zadania, czyli maks. 30 sekund)	Na zapoznanie się z zadaniem będziesz mieć 30 sekund. Zadanie polega na odbyciu rozmowy z osobą egzaminującą. Ty i twój egzaminator będziecie odgrywali opisane w poleceniu role.	Będziesz musiał/a odnieść się do czterech elementów wskazanych w poleceniu i nieco rozwinąć swoją wypowiedź. Ważne jest też to, jak będziesz reagować na wypowiedzi egzaminującego.
4. Zadanie 2: OPIS ILUSTRACJI I ODPOWIEDŹ NA TRZY PYTANIA	do 3 minut	W zadaniu drugim będziesz musiał/a opisać ilustrację oraz odpowiedzieć na trzy pytania związane z tematem ilustracji. Pytania zada osoba egzaminująca.	W opisie ilustracji powinieneś/ powinińska określić miejsce, osoby oraz wykonywane przez nie czynności. W swoich odpowiedziach nie ograniczaj się do zdawkowych, jednozdaniowych wypowiedzi.

<p>5. Zadanie 3: WYPOWIEDŹ NA PODSTAWIE MATERIAŁU STYMULUJĄCEGO I ODPOWIEDZI NA DWA PYTANIA</p>	<p>do 5 minut (wliczając czas na zapoznanie się z treścią zadania, czyli ok. 1 minuty)</p>	<p>Materiał stymulujący to zestaw, w którego skład mogą wchodzić ilustracje, zdjęcia, plakaty, hasła itp. Na zapoznanie się z materiałem stymulującym będziesz mieć około minuty. Zadanie będzie polegało na wyborze jednego z elementów z materiału stymulującego, który twoim zdaniem najlepiej spełnia warunki podane w poleceniu. Na sam koniec trzeciej części egzaminator zada ci jeszcze dwa pytania związane z materiałem stymulującym.</p>	<p>Pamiętaj, że będziesz musiał/a uzasadnić swój wybór oraz wyjaśnić, dlaczego odrzucasz pozostałe elementy zawarte w materiale stymulującym. W swoich odpowiedziach nie ograniczaj się do zdawkowych, jednozdaniowych wypowiedzi.</p>
--	--	---	--

Matura ustna – zadania

1. Rozmowa wstępna

Rozmowa wstępna wprawdzie nie podlega ocenie, ale pierwsze wrażenie, jakie zrobisz na komisji egzaminacyjnej, z pewnością nie pozostanie bez wpływu na przebieg egzaminu.

Rada:

Wchodząc do sali egzaminacyjnej, nie zapomnij się przywitać! Pamiętaj, że forma powitania w języku angielskim zależy od pory dnia:

- rano (do południa) powiemy: **good morning!**
- po południu: **good afternoon!**
- wieczorem: **good evening!**

Może ta rada brzmi banalnie, ale w stresujących sytuacjach łatwo zapomnieć o najprostszych sprawach.

Po twoim wejściu do sali egzaminacyjnej egzaminator przywita się z tobą, przedstawi ci się i poprosi cię o to samo. Następnie poprosi cię o wylosowanie zestawu egzaminacyjnego. Nie będziesz mieć dodatkowego czasu na zapoznanie się z treścią całego zestawu przed odpowiedzią. Nie będzie też możliwości robienia notatek.

Rada:

W trakcie rozmowy wstępnej skup się tylko na niej – nie zastanawiaj się, jakie zadania czekają cię we właściwej części egzaminu. W miarę możliwości postaraj się rozluźnić: pamiętaj, że pytania, które usłyszysz w tej części egzaminu, będą dotyczyć twoich osobistych doświadczeń i będą stosunkowo proste.

Podczas rozmowy wstępnej egzaminator zada ci trzy pytania. Oto przykłady pytań, jakie możesz usłyszeć:

ZAKRES TEMATYCZNY	PYTANIA
Człowiek	<ol style="list-style-type: none"> 1. What is your best friend like? 2. Do you have any siblings? What is he/she like? 3. Describe your brother/sister or your friend. 4. What clothes do you like wearing? 5. What are your hobbies? 6. What should a perfect friend be like?
Dom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Where would you like to live – in a city, a town or in the country? 2. Can you describe your room or any room in your house? 3. Do you like the place where you live? Why/Why not? 4. What do you like about the place where you live? 5. What's the most interesting festival in the place where you live? 6. Are there any interesting places to visit near your city/town/village? 7. What kind of flat or house would you like to have in the future?
Szkoła	<ol style="list-style-type: none"> 1. What do you like about your school or teachers? 2. What should the perfect teacher be like? 3. What is your favourite subject at school? Why? 4. How do you prepare for important tests or exams?
Praca	<ol style="list-style-type: none"> 1. What is your dream job? Why? 2. Would you like to work on your own or for a company? Why? 3. Would you like to work during the summer holidays? Why/Why not?
Życie rodzinne i towarzyskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. How do you usually spend your free time? 2. Who do you meet on special occasions? 3. On what occasions do you meet your family or friends? 4. What is your favourite celebration? Why?
Żywnienie	<ol style="list-style-type: none"> 1. What do you like eating? 2. How often do you eat fast food? Why? When? 3. What do you usually have for breakfast/lunch/dinner? 4. Do you enjoy cooking? Why?/Why not? 5. Do you eat out? What do you eat then?
Zakupy i usługi	<ol style="list-style-type: none"> 1. What would you like to get for your birthday? Why? 2. Where do you usually go shopping? 3. Do you shop online? If so, what do you buy? 4. What do you think the future of online shopping is?
Podróżowanie i turystyka	<ol style="list-style-type: none"> 1. What interesting places have you visited recently? 2. Where would you like to go during your summer holidays? 3. Do you like travelling? 4. Where do you usually travel to? 5. Do you prefer travelling on your own or with other people? Why?
Kultura	<ol style="list-style-type: none"> 1. What is your favourite film or book and why? 2. What interesting film/book have you seen/read recently? What is it about? 3. Do you prefer watching films at home or at the cinema? Why? 4. What do you usually watch on TV? 5. What music do you usually listen to?
Sport	<ol style="list-style-type: none"> 1. What sports do you like doing? 2. What sports do you do? 3. What is your favourite sport? Why? 4. Are you a supporter of any team? If so, what do you do to support them? 5. Who is your favourite sportsperson? Why?

Zdrowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. What do you do to stay healthy? 2. Is your diet healthy? What is your diet like? 3. What do you do to stay healthy? 4. What addictions do you know of?
Nauka i technika	<ol style="list-style-type: none"> 1. What do you usually use your computer for? 2. What is the most important invention ever? Why? 4. If you had to decide: no mobile or no computer – which option would you choose?
Świat przyrody	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do you have a pet? If so, tell me more about it. If no, would you like to have one? (Why?/Why not?) 2. What's your favourite film about animals? Why? 3. Would you like to have an exotic pet? Why? 4. What's your favourite season? Why? 5. What natural disasters do you think are the scariest? Why? 6. What weather do you like best? 7. What do you do to protect the natural environment?
Państwo i społeczeństwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. Would you like to be the president of Poland? Why/Why not? 2. Would you like to be a politician? Why/Why not? 3. What would you like to change in Poland? 4. What are the most important social problems in Poland/Europe/the world?
Elementy wiedzy o krajach anglojęzycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Who is your favourite British or American music/film star? Why? 2. Would you like to live and work in the USA? Why/Why not? 3. Which English-speaking country would you like to visit? Why? 4. What American or British traditions do you know of?

Ćwiczenie:

Zastanów się, jak odpowiedzieć na powyższe pytania. Jakie jeszcze pytania możesz usłyszeć w tej części egzaminu? Pamiętaj, że stres powoduje, że myślimy mniej sprawnie – miewamy kłopoty z reflekssem, wyrażeniem własnych myśli, a nawet ze zrozumieniem tego, co mówi rozmówca!

Ponadto niewielu z nas ma coś do powiedzenia na każdy temat, niezależnie od stopnia biegłości językowej.

Dlatego zastanów się, jakie są twoje „słabe” strony i przygotuj sobie krótkie, ale nie zdawkowe odpowiedzi na najbardziej przewidywalne pytania.

2. Zadanie 1: Odgrywanie ról

Po rozmowie wstępnej będziesz miał/a czas (około 30 sekund) na zapoznanie się z treścią zadania 1. Polegać będzie ono na odegraniu przez ciebie i egzaminatora dialogu, w którym powinny zostać omówione cztery kwestie. Oto przykładowe zadanie:

Przebywając za granicą, doznałeś/łaś kontuzji w czasie zajęć sportowych. Jesteś u lekarza.

Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Okoliczności zdarzenia Objawy Zalecenia i następna wizyta
Wpływ kontuzji na twoje najbliższe plany

Rozmowę rozpoczyna **egzaminujący**.

Bardzo istotne jest omówienie i rozwinięcie każdego z czterech elementów wskazanych w poleceniu. Porównaj dwa warianty rozpoczęcia tego zadania:

A.

Egzaminator: Hello. What seems to be the problem?

Zdający: Hello. I hurt my leg.

Egzaminator: How did it happen?

Zdający: It happened when I was playing volleyball.

B.

Egzaminator: Hello. What seems to be the problem?

Zdający: Hello. I hurt my leg during a game of tennis at my fitness club. I was running towards the ball when I fell down and I've been having trouble walking ever since. My leg isn't broken, that's what I'm sure of – it's not swollen and the pain is rather moderate. However, I can't actually bend my knee. My leg is also bruised all over.

W wersji (A) zdający nie opisuje **okoliczności zdarzenia**, ale jedynie, w najogólniejszym zarysie, rodzaj kontuzji. Nawet kiedy egzaminator prosi go o dalsze szczegóły, uczeń nie omawia dokładnie tych okoliczności.

W wersji (B) zdający dokładnie omawia okoliczności zdarzenia, wzbogacając wypowiedź o pewne szczegóły (I was running towards the ball when I fell down), czyli rozwija swoją wypowiedź. Następnie płynnie przechodzi do kolejnej zawartej w poleceniu kwestii – objawy opisuje na tyle szczegółowo, że również ten punkt można uznać nie tylko za omówiony, ale również za rozwinięty.

Pamiętaj też, że twój dialog z egzaminatorem powinien trwać ok. 3 minut – postaraj się więc mówić szybko i nie odbiegać od tematu – jeśli nie omówisz i nie rozwiniesz któregoś punktu polecenia, nie uzyskasz maksymalnej liczby punktów.

Rada:

Czytając polecenie, koniecznie zwróć uwagę na to, kto rozpoczyna rozmowę – ty czy egzaminator.

3. Zadanie 2: Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania

Kolejne zadanie polega na:

- opisanie ilustracji zamieszczonej w wylosowanym zestawie;
- odpowiedzi na trzy pytania związane z tematyką ilustracji.

Oto przykładowe zadanie:

Describe the picture.

(Poniższe pytania znajdują się tylko na zestawie egzaminatora).

1. Do you think the children are enjoying their lesson? (Why?/Why not?)
2. Would you like to be a teacher in the future? (Why?/Why not?)
3. What was your first English lesson like?

Na przyjrzenie się ilustracji będziesz mieć około 10 sekund – po upływie tego czasu egzaminator poprosi cię, żebyś przystąpił/a do jej opisu.

Uwaga!

Opisując ilustrację, stosuj czas Present Continuous (Present Progressive).

→ **CZAS PRESENT CONTINUOUS**

Pytania nawiązujące do ilustracji zamieszczone są tylko w zestawie egzaminującego – słuchaj ich uważnie. Pamiętaj, żeby nie ograniczać się do zdawkowych odpowiedzi na pytania – postaraj się je rozwinąć.

Rada:

Przy opisie ilustracji przydadzą ci się określone zwroty, np. **In this picture I can see** (na obrazku widzę...). Te i inne przydatne na maturze ustnej zwroty i wyrażenia zamieszczamy w słowniczku na końcu rozdziału poświęconego maturze ustnej.

→ **Słowniczek wyrażeń przydatnych na maturze ustnej**

4. Zadanie 3: Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania

Na materiał stymulujący mogą się składać ilustracje lub zdjęcia. Na zapoznanie się z materiałem stymulującym i poleceniem będziesz mieć około minuty. Zadania w tej części egzaminu polegają na dokonaniu przez zdającego wyboru jednej z kilku opcji i uzasadnieniu tego wyboru. Oto przykładowe zadanie:

Twój chłopak / Twoja dziewczyna pochodzi z Wielkiej Brytanii. Odwiedzają cię jego/jej rodzice, których chcesz zaprosić do restauracji. Masz do wyboru trzy miejsca.

- Wybierz tę restaurację, która będzie twoim zdaniem najbardziej odpowiednia, i uzasadnij swój wybór.
- Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.

Zdjęcie 1.

Zdjęcie 2.

Zdjęcie 3.

Rada:

Pamiętaj, żeby szczególnie uzasadnić swój wybór oraz powody, dla których odrzucasz pozostałe opcje.

Egzaminator zada ci jeszcze dwa pytania nawiązujące do treści zadania, na przykład:

1. Is the way we eat as important as what we eat? (Why?/Why not?)
2. Why are there more and more fat people in the world?
3. Is foreign food popular in Poland? (Why?/Why not?)
4. What are the disadvantages of eating out?

Uwaga!

Pytania nawiązujące do ilustracji zamieszczone są tylko w zestawie egzaminującego – słuchaj ich uważnie. Pamiętaj, żeby nie ograniczać się do zdawkowych odpowiedzi na pytania – postaraj się je rozwinąć.

Matura ustna – zestaw zadań

Zadanie 1

Jesteś na wakacjach u znajomego/znajomej za granicą. Wspólnie ustalacie plan wycieczki po mieście.

Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Zwiedzanie
Posiłki
Transport
Poruszanie się po mieście

Rozmowę rozpoczyna **egzaminujący**.

Zadanie 2

Describe the picture.

Pytania

1. What is the woman probably telling the children? (Why?)
2. How important is sport in your life? (Why?)
3. Tell me about a sports event in which you or your friends took part.

Zadanie 3

Popatrz na **Plakat 1** i **Plakat 2**.

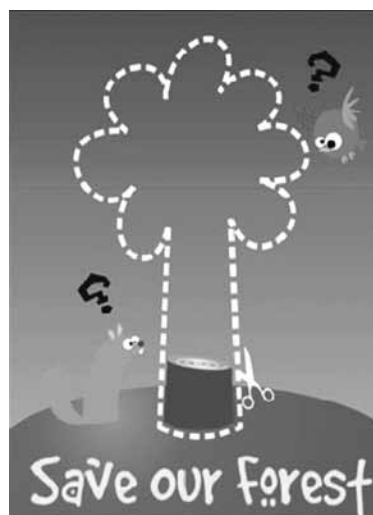
Wspólnie z grupą kolegów z klasy postanowiliście przygotować kampanię mającą na celu ratowanie lasów. Wyraź swoje zdanie na temat poniższych projektów plakatów do kampanii. Wybierz ten plakat, który będzie twoim zdaniem bardziej odpowiedni, i uzasadnij swój wybór.

Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz drugą propozycję.

Plakat 1.

Plakat 2.

Pytania

(Egzaminator zada zdającemu **dwa** z poniższych pytań).

1. What can individuals do to protect the earth?
2. Some people say that by polluting the earth we are killing ourselves. Do you agree? (Why?/Why not?)
3. What are the advantages of recycling?
4. Is it fair to keep animals in zoos? Why do you think so?

Kryteria oceniania

Za egzamin ustny możesz zdobyć maksymalnie 30 punktów zgodnie z poniższą tabelą:

Kryterium	Liczba punktów
sprawność komunikacyjna	0–6 za każde zadanie osobno, czyli maksymalnie 18 punktów
zakres środków leksykalno-gramatycznych	0–4 za całość wypowiedzi
poprawność środków leksykalno-gramatycznych	0–4 za całość wypowiedzi
wymowa	0–2 za całość wypowiedzi
płynność wypowiedzi	0–2 za całość wypowiedzi

Sprawność komunikacyjna

Za całą ustną część matury możesz zdobyć maksymalnie 30 punktów. Przy ocenie wypowiedzi ustnych najważniejsze kryterium stanowi sprawność komunikacyjna, za którą możesz otrzymać do 18 punktów. Co właściwie oznacza to kryterium?

Chodzi o to, żeby maturzysta wykazał się umiejętnością zbudowania wypowiedzi zrozumiałej i dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej. Wypowiedź ta powinna pozwolić swojemu nadawcy osiągnąć pewien cel (np. przekazanie informacji, osiągnięcie porozumienia podczas negocjacji, ustalenie wspólnych planów, otrzymanie porady). Te cele są szczególnie widoczne w zadaniu 1, które polega na odgrywaniu ról.

Oceny sprawności komunikacyjnej egzaminatorzy dokonują osobno dla każdego zadania. Zauważ, że każde zadanie obejmuje cztery „podpunkty”, czyli elementy, co ilustruje tabela:

Zadanie	Element(y)	Element(y)
Zadanie 1: Odgrywanie ról	4 elementy podane w poleceniu	
Zadanie 2: Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania	opis ilustracji (1 element)	3 pytania (3 elementy)
Zadanie 3: Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania	– wybór ilustracji najlepiej spełniającej warunki wskazane w poleceniu i uzasadnienie tego wyboru (1 element); – wyjaśnienie powodów odrzucenia pozostałych ilustracji (1 element)	2 pytania (2 elementy)

W ocenie bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia zdający odniósł się w swojej wypowiedzi oraz ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela A

Do ilu elementów zdający się odniósł?	Ile elementów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	6 p.	5 p.	4 p.	3 p.	2 p.
3		4 p.	3 p.	2 p.	1 p.
2			3 p.	2 p.	1 p.
1				1 p.	0 p.
0					0 p.

Od uzyskanej w ten sposób liczby punktów można następnie odjąć punkty, w zależności od zakresu pomocy, jakiej zdający potrzebuje ze strony egzaminującego, oraz – w przypadku zadania 1 – adekwatności wypowiedzi do tematu i kontekstu rozmowy lub zadanego pytania, zgodnie z tabelą B.

Tabela B

Pomoc ze strony egzaminatora Stopień adekwatności wypowiedzi	Liczba punktów, które należy odjąć*
<ul style="list-style-type: none"> zdający nie potrzebuje/bardzo rzadko potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego w zadaniu 1: zdający nie potrzebuje/bardzo rzadko potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego, a wypowiedzi zdającego są adekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego 	0
<ul style="list-style-type: none"> zdający czasami potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego w zadaniu 1: zdający czasami potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego oraz/lub wypowiedzi zdającego są częściowo nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego 	1
<ul style="list-style-type: none"> zdający potrzebuje znacznej pomocy ze strony egzaminującego w zadaniu 1: zdający potrzebuje znacznej pomocy ze strony egzaminującego oraz/lub wypowiedzi zdającego są często nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego 	2

* suma wszystkich punktów może wynosić od 0 do 18

Pozostałe kryteria

Punkty za pozostałe aspekty wypowiedzi przyznaje się za całość wypowiedzi. Te kryteria i liczbę możliwych do uzyskania punktów ilustruje tabela:

Kryterium	Komentarz	Liczba punktów
zakres środków leksykalno-gramatycznych	Zakres środków leksykalno-gramatycznych oznacza bogactwo słownictwa i struktur gramatycznych, którymi się posługujesz.	od 0 do 4
poprawność środków leksykalno-gramatycznych	Poprawność środków leksykalno-gramatycznych to oczywiście poprawność gramatyczna wypowiedzi oraz właściwy dobór słownictwa.	od 0 do 4
wymowa	Wymowę ocenia się na poziomie fonetycznym (wymowa poszczególnych głosek i słów); ocenia się także intonację i akcent.	od 0 do 2
płynność wypowiedzi	Wypowiedź jest płynna, jeśli nie występują w niej nienaturalne pauzy, zwłaszcza takie, które zakłócają odbiór komunikatu.	od 0 do 2

Poniżej zamieszczamy kryteria oceny poszczególnych aspektów wypowiedzi ustnej.

Zakres środków leksykalno-gramatycznych

Liczba punktów	Zakres środków językowych
4	szeroki zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone; formułując wypowiedź na tematy złożone, rzadko stosuje słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak <i>nice</i> (miły), <i>interesting</i> (interesujący), <i>fine</i> (fajny)

3	zadowalający zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone; formułując wypowiedź na tematy złożone, stosuje jednak głównie słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak <i>nice</i> (miły), <i>interesting</i> (interesujący), <i>fine</i> (fajny)
2	ograniczony zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający dość swobodnie wypowiada się na tematy proste, tematy bardziej złożone sprawiają mu kłopoty
1	bardzo ograniczony zakres środków leksykalno-gramatycznych; zdający ma kłopoty z wypowiedzaniem się na tematy proste
0	brak wypowiedzi lub wypowiedź niekomunikatywna; zdający nie jest w stanie wypowiedzieć się nawet na tematy bardzo proste

Rada:

Postaraj się wzbogacić swoje słownictwo, tworząc listy synonimów.

Poprawność środków leksykalno-gramatycznych

Liczba punktów	Poprawność środków językowych
4	sporadyczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji
3	dość liczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację
2	liczne błędy leksykalne i gramatyczne, zakłócające komunikację
1	bardzo liczne błędy leksykalne i gramatyczne, w znacznym stopniu zakłócające komunikację
0	brak wypowiedzi lub wypowiedź niekomunikatywna

Rada:

Niektóre błędy leksykalne polegają na niewłaściwym doborze słów: często mylimy słowa obcojęzyczne podobne pod względem wymowy albo pisowni do słów polskich. Na przykład wyraz **actually** nie oznacza *aktualnie*, lecz *faktycznie*, *naprawdę*.

→ **FAŁSZYWI PRZYJACIELE**

Wymowa

W ocenie wymowy bierze się pod uwagę błędy w wymowie dźwięków i/lub akcentowaniu i/lub intonacji oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

Liczba punktów	Wymowa
2	brak błędów w wymowie LUB błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji
1	błędy w wymowie czasami zakłócają komunikację
0	<ul style="list-style-type: none"> • błędy w wymowie często zakłócają komunikację lub uniemożliwiają zrozumienie komunikatu • brak wypowiedzi lub wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

Rada:

Ucząc się języka i powtarzając przed egzaminem, sprawdzaj wymowę nowych wyrazów i tych, których brzmienia nie jesteś pewien/pewna.

→ **WYMOWA A PISOWNIA; WYMOWA GŁOSEK ANGIELSKICH; WYMOWA KOŃCÓWKI „-ED”;**
WYMOWA KOŃCÓWKI „-S”

Płynność wypowiedzi

Liczba punktów	Płynność wypowiedzi
2	w wypowiedzi nie występują pauzy lub występują pauzy, które czasem są nienaturalne, jednak nie zakłócają odbioru komunikatu
1	pauzy w wypowiedzi występują często i są nienaturalne; zakłócają czasami odbiór komunikatu
0	<ul style="list-style-type: none"> • pauzy w wypowiedzi występują bardzo często i są nienaturalne; zakłócają odbiór komunikatu • brak wypowiedzi lub wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

Rada:

W większości naszych wypowiedzi występują pauzy – czasami musimy zastanowić się nad tym, co chcemy powiedzieć lub jak to najtrafniej sformułować. Żeby wywrzeć lepsze wrażenie na rozmówcy – nie tylko wtedy, kiedy jest nim egzaminator – warto opanować kilka zwrotów, które wypełnią te pauzy i dadzą nam czas do namysłu.

→ **Słowniczek wyrażen przydatnych na maturze ustnej: Kiedy chcesz zyskać na czasie**

Uwaga!

Zdający, który nie przystąpił do realizacji wszystkich zadań, może za zakres i poprawność środków leksykalno-gramatycznych oraz wymowę i płynność wypowiedzi otrzymać maksymalną liczbę punktów określoną w poniższej tabeli.

Liczba zadań, do których przystąpił zdający	Zakres środków leksykalno-gramatycznych	Poprawność środków leksykalno-gramatycznych	Wymowa	Płynność wypowiedzi
2 zadania	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty	maks. 2 punkty
1 zadanie	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt	maks. 1 punkt

Słowniczek wyrażen przydatnych na maturze ustnej

Opis ilustracji

- **In the picture there is/are** – na obrazku znajduje się/znajdują się
- **In this picture I can see** – na obrazku widzę
- **This picture shows** – ten obrazek przedstawia
- **The photo was taken in/at...** – zdjęcie zostało zrobione w...
- **In the middle/centre (of the picture)** – na środku (obrazka)
- **In the left/right/upper/lower corner** – w lewym/prawym/górnym/dolnym rogu
- **In the foreground** – na pierwszym planie
- **In the background** – w tle
- **On the left/right** – z lewej/prawej strony
- **He looks upset/happy/annoyed** – Wygląda na smutnego/zadowolonego/poirytowanego

Rozpoczęcie/zakończenie dyskusji

- **You know, we need to discuss...** – Wiesz co, musimy omówić...
- **Listen, there's something we need to talk about** – Słuchaj, musimy coś przedyskutować
- **Let's talk about ... first** – Najpierw porozmawiajmy o...
- **I think we need to make a decision** – Sądzę, że musimy podjąć decyzję
- **Shall we try to come to an agreement?** – Spróbujemy dojść do porozumienia?

Wyrażanie opinii

- **I think (that)...** – Sądzę, że...
- **In my opinion, ...** – Moim zdaniem...
- **To my mind, ...** – Moim zdaniem...
- **In my view...** – Moim zdaniem...
- **I am of the opinion that...** – Jestem zdania, że...
- **If you ask me, ...** – Moim zdaniem...
- **As far as I am concerned...** – Moim zdaniem...
- **I think you're right/wrong** – Sądzę, że masz rację/mylisz się
- **That's a good idea but...** – To dobry pomysł, ale...
- **What I mean is...** – Mam na myśli to, że...
- **It seems to me that...** – Wydaje mi się, że...
- **As far as I know...** – O ile wiem...
- **To be honest...** – Mówiąc szczerze...
- **Many people think that...** – Wiele osób sądzi, że...
- **I have mixed feelings about...** – Mam mieszane uczucia co do...
- **In my experience...** – Wiem z doświadczenia, że...
- **I reckon...** – Sądzę, że...
- **I feel that...** – Sądzę, że...
- **From my point of view...** – Z mojego punktu widzenia...
- **The way I see it, ...** – Z mojego punktu widzenia...
- **That's my personal opinion** – To moja osobista opinia
- **Pop music isn't really my thing** – Muzyka pop niespecjalnie mnie interesuje
- **I am not really into pop music** – Niezbyt lubię muzykę pop

Pytanie o opinię

- **Do you agree with me/my opinion?** – Zgadzasz się ze mną?
- **Do you agree with the opinion that...?** – Czy zgadzasz się z opinią, że...?
- **What do you think about...?** – Co sądzisz o...?
- **Would you agree that...** – Czy zgodziłbyś się z opinią, że...?
- **Do you share the view that...?** – Czy podzielasz pogląd, że...?
- **..., don't you think/agree?** – ... nie sądzisz?

Zgadanie się z rozmówcą

- **I agree** (with you/your opinion) – Zgadzam się (z tobą/twoją opinią)
- **I completely/totally agree** – Całkowicie się zgadzam
- **I (quite) agree** – Zgadzam się
- **I like that idea but...** – Podoba mi się ten pomysł, ale...
- **You're absolutely right** – Masz całkowitą rację
- **I couldn't agree more** – Całkowicie się zgadzam
- **I guess so** – Chyba tak

Wyrażanie wątpliwości

- **I agree up to a point, but...** – Zgadzam się do pewnego stopnia, ale...
- **Perhaps you're right, but...** – Być może masz rację, ale...
- **That may be the case, but...** – Być może tak jest, ale...
- **I see/take/understand your point, but...** – Rozumiem twój argument, ale...

Niezgadzanie się z rozmówcą

- **I totally disagree** – Zupełnie się nie zgadzam
- **I'm sorry to disagree with you, but...** – Niestety nie zgodzę się z tobą, ale...
- **I don't agree (at all)** – (Zupełnie) się nie zgadzam
- **I'm afraid I have to disagree** – Niestety muszę się nie zgodzić

- **I couldn't agree less** – Zupełnie się nie zgadzam
- **I think there might be another way of looking at it** – Myślę, że można na to spojrzeć z innej strony
- **I don't really think you are right** – Moim zdaniem niezupełnie masz rację
- **That's not the point** – Nie o to chodzi

Omawianie za i przeciw

- **One advantage of... is...** – Jedną z zalet... jest...
- **On the one hand...** – Z jednej strony...
- **On the other hand...** – Z drugiej strony...
- **Although I must admit that...** – Chociaż muszę przyznać, że...
- **But at the same time...** – Ale jednocześnie...

Propozycje

- **I've got an idea. We could go to the cinema.** – Mam pomysł. Moglibyśmy pójść do kina.
- **Do you fancy going to the cinema?** – Czy masz ochotę pójść do kina?
- **Would you like to go to...?** – Czy chciałbyś pójść do...?
- **Why don't we go to the cinema?** – Może pójdziemy do kina?
- **Let's go to the cinema.** – Chodźmy do kina.
- **Would you like me to...?** – Czy chciałbyś, żebym...?
- **May I help you with...?** – Czy mogę pomóc w/z...?
- **How/What about (watching) a film?** – A może obejrzymy film?
- **Shall we go to the cinema?** – Pójdziemy do kina?
- **Shall I help you?** – Czy mam ci pomóc?

Prośby

- **Will/would/could you help me with...?** – Czy mógłbyś mi pomóc w...?
- **Do you think you could help me?** – Czy mógłbyś mi pomóc?
- **Would you mind helping me?** – Czy mógłbyś mi pomóc?
- **I wonder if you could help me?** – Zastanawiam się, czy mógłbyś mi pomóc?

Zgadzanie się i odrzucanie propozycji

- **OK, let's go there** – OK, chodźmy tam
- **That's a great idea** – To świetny pomysł
- **That would be lovely** – Byłoby miło
- **By all means** – Jak najbardziej
- **That's very kind of you** – Bardzo miło z twojej strony
- **Thanks for the offering but...** – Dziękuję za propozycję, ale...
- **I'm afraid I can't** – Obawiam się, że nie mogę
- **I'm sorry, I can't** – Przykro mi, ale nie mogę
- **Maybe another time** – Może innym razem
- **I'd love to but...** – Zrobiłbym to z przyjemnością, ale...
- **No, thanks** – Nie, dziękuję

Przeprosiny

- **I'm sorry to say this but...** – Przykro mi to mówić, ale...
- **I'm sorry** – Przepraszam
- **Please forgive me** – Wybacz mi, proszę
- **I didn't mean to do/say that** – Nie chciałem tego zrobić/powiedzieć
- **I don't know how to say this, but...** – Nie wiem jak to ująć, ale...

Udzielanie rad

- **If I were you...** – Na twoim miejscu...
- **If I were in your shoes...** – Na twoim miejscu...

- **I think you should/shouldn't** – Myślę, że powinienesz/nie powinienesz
- **Why don't you talk to your parents?** – A może porozmawiaj z rodzicami?

Relacjonowanie wydarzeń

- **at first** – najpierw
- **later** – później
- **next** – następnie
- **at the same time** – w tym samym czasie
- **as soon as** – kiedy tylko
- **before that** – zanim
- **after that** – po tym
- **finally** – w końcu
- **in the meantime** – w międzyczasie
- **in the end** – w końcu
- **It happened two years/three weeks ago** – To wydarzyło się dwa lata/trzy tygodnie temu
- **I'll never forget that day** – Nigdy nie zapomnę tego dnia
- **one day** – pewnego dnia

Prośba o powtórzenie pytania

- **Could you repeat that, please?** – Czy może pani/pan powtórzyć?
- **Could you say it again, please?** – Czy może pani/pan powiedzieć to jeszcze raz?

Kiedy chcesz zyskać na czasie

- **Actually, I have never given it a lot of thought...** – Tak naprawdę nigdy się nad tym specjalnie nie zastanawiałem...
- **I must say I haven't really thought about it much before...** – Muszę powiedzieć, że nigdy wcześniej się nad tym nie zastanawiałem...
- **I need to think for a moment** – Muszę się chwilę zastanowić
- **If I think about it, I suppose...** – Kiedy o tym myślę, wydaje mi się...
- **It depends (on...)** – To zależy (od...)
- **Let me think...** – Muszę się zastanowić...
- **That's an interesting question** – To ciekawe pytanie
- **Well, it's difficult to say, really** – Naprawdę trudno powiedzieć

Sytuacje

Wskazywanie drogi i pytanie o drogę

- **Could you tell me where I can find...?** – Gdzie mogę znaleźć...?
- **How can I get to...?** – Jak dotrzeć do...?
- **Excuse me, where is the nearest...?** – Gdzie jest najbliższy...?
- **Which platform does the train leave?** – Z którego peronu odjeżdża pociąg?
- **What time does the train/bus leave/arrive?** – O której odjeżdża/przyjeżdża pociąg/autobus?
- **How much is a ticket/return ticket?** – Ile kosztuje bilet/bilet powrotny?
- **How long does it take to get to...?** – Ile czasu zajmuje dotarcie do...?
- **Go straight...** – Idź prosto...
- **Turn left/right** – Skręć w lewo/prawo
- **Take the second/... turning on your left/right** – Skręć w drugą/... ulicę w lewo/prawo
- **Cross the street** – Przejdź przez ulicę
- **Take number... bus** – Jedź autobusem numer...
- **It's... minutes from here** – To jest... minut drogi stąd
- **It is on your right/left** – To jest po prawej/lewej

W sklepie

- **What size is it?** – Jakiego to jest rozmiaru?
- **How much is it?** – Ile to kosztuje?
- **Can I try it on?** – Czy mogę przymierzyć?
- **Where is the fitting room?** – Gdzie jest przymierzalnia?
- **Have you got a/any...?** – Czy macie...?
- **Can I have...?** – Czy mogę prosić o...?
- **Anything else?** – Czy coś jeszcze?
- **It's 38** – rozmiar 38
- **How can I help you?** – W czym mogę pomóc?
- **I need/want a.../some...** – Potrzebuję...
- **Can I pay in cash/with a credit card?** – Czy mogę zapłacić gotówką/kartą?

Wynajem mieszkania/pokoju

- **How big is the flat/house/room?** – Jaki duży jest to mieszkanie/dom/pokój?
- **How much is the rent?** – Ile wynosi czynsz?
- **Is the flat furnished?** – Czy mieszkanie jest umeblowane?
- **Where is this flat situated?** – Gdzie to mieszkanie jest położone?
- **How far is it from...?** – Jak to daleko od...?

W hotelu

- **I would like to book a single/double room.** – Chciałbym zarezerwować pokój dla jednej osoby/dwóch osób.
- **I would like a room with a bathroom/a tv set.** – Chcę pokój z łazienką/telewizorem.
- **I will stay... days.** – Zostanę... dni.
- **Have you got any vacant rooms here?** – Czy mają państwo wolne pokoje?

Na lotnisku/ dworcu

- **I would like to book a ticket/a seat** – Chcę zarezerwować bilet/miejsce
- **Where is the booking office/departure lounge/arrival lounge/?** – Gdzie jest rezerwacja/poczekalnia/hala odlotów/przylotów?
- **Which platform does the train to Cracow leave from?** – Z którego peronu odjeżdża pociąg do Krakowa?
- **Would you like a return or one-way ticket?** – Czy chciałby pan bilet powrotny, czy w jedną stronę?
- **What is the estimated arrival time?** – Jaki jest szacowany czas przyjazdu/przylotu?

** „INDEED”

Główny kłopot ze słowem „**indeed**” polega na tym, że nie ma ono w polszczyźnie jednego ścisłego odpowiednika. Poza tym zwykle nie występuje w zdaniu angielskim w tym samym miejscu, co przysłówki o podobnym znaczeniu w języku polskim. Zależnie od kontekstu wyrazowi „**indeed**” odpowiadają m.in. takie słowa i wyrażenia, jak ‘naprawdę’, ‘rzeczywiście’, ‘zaiste’, ‘faktycznie’, ‘w istocie’, ‘w ogóle’, ‘owszem’, ‘więcej’, a w języku mówionym – ‘doprawdy’ i ‘serio’.

„**Indeed**” występuje często po przymiotniku, przysłówku lub wyrażeniu złożonym z przymiotnika i rzeczownika, przed którymi znajduje się słowo „**very**” (‘bardzo’). W zdaniach tego typu „**indeed**” podkreśla dodatkowo to, co sygnalizuje już sam przysłówek „**very**” (czyli szczególną intensywność jakiejś cechy), a poza tym wyraża silne przekonanie mówiącego, że dana cecha rzeczywiście charakteryzuje to, do czego odnosi się zdanie, np.:

- (1) **I was very glad indeed to meet you.**
Naprawdę bardzo się cieszę, że cię poznałem.
- (2) **Thank you very much indeed for giving me such a glowing reference.**
Naprawdę bardzo Panu dziękuję, że wystawił mi Pan taką znakomitą opinię.
- (3) **The lecturer speaks very softly indeed: I can hardly hear him.**
Wykładowca mówi rzeczywiście bardzo cicho: ledwo go słyszę.
- (4) **That’s a very elegant dress indeed.**
To naprawdę bardzo elegancka sukienka.

Należy tutaj pamiętać o koniecznym związku między „**indeed**” a „**very**”: w opisanych kontekstach „**indeed**” pojawić się może tylko wtedy, jeśli w obrębie tego samego wyrażenia poprzedza je przysłówek „**very**”:

- (5a) **I slept very soundly indeed.**
Spałem rzeczywiście bardzo twardo.
- (5b) ***I slept soundly indeed.**

W stylu oficjalnym „**indeed**” bywa nieraz używane w zdaniach z czasownikiem „**be**” (‘być’) lub czasownikiem posiłkowym (np. „**do**”). Z dodatkowym naciskiem wyraża w tym kontekście stosunek mówiącego do treści całego zdania (jego przekonanie, pewność lub aprobatę dla wypowiedzianego wcześniej sądu), np.:

- (6) **It is indeed a great honour for me to introduce our speaker tonight.**
To zaiste wielki zaszczyt dla mnie przedstawić naszego dzisiejszego gościa.
- (7a) A: **Do you understand what I’m saying?**
Czy rozumiesz, co mówię?
- (7b) B: **I do indeed.**
Tak, naprawdę rozumiem.
- (8a) A: **It’s just too expensive.**
To jest po prostu za drogie.
- (8b) B: **It is indeed.**
Rzeczywiście.

„**Indeed**” podkreśla również prawdziwość wypowiedzanego sądu wtedy, gdy istnieją co do niej jakieś uzasadnione wątpliwości lub gdy to, co mówimy, okazuje się prawdziwe wbrew wcześniejszym przypuszczeniom, zdrowemu rozsądkowi czy intuicji adresata, np.:

- (9) **I need more time to solve this problem, if indeed it can be solved at all.**
Potrzebuję więcej czasu, żeby rozwiązać to zadanie, jeśli je w ogóle można rozwiązać.
- (10) **Contrary to the librarian’s opinion, one of the manuscripts was indeed genuine.**
Wbrew opinii bibliotekarza jeden z rękopisów był w istocie autentyczny.

„**Indeed**” spaja tekst nie tylko w obrębie pojedynczego zdania, ale również między poszczególnymi zdaniami. Dzieje się tak, gdy „**indeed**” wprowadza kolejne zdanie lub frazę, które dobitniej wyrażają to,

co powiedziano w poprzedzającym fragmencie tekstu, a także rozszerzają niejako zakres pierwotnego twierdzenia. Słowo „**indeed**” jest wtedy oddzielone przecinkami od reszty zdania, np.:

(11) **Coetzee certainly is a fine author. Indeed, I regard him as one of the most distinguished novelists alive.**

Coetzee to na pewno znakomity autor. Więcej nawet, uważam go za jednego z najwybitniejszych żyjących powieściopisarzy.

W języku mówionym „**indeed**” może być sygnałem zdumienia lub irytacji w odpowiedzi na słowa rozmówcy, np.:

(12a) A: **I'm afraid it's Matthew again: he wants to talk to you.**

Obawiam się, że to znowu Matthew – chce z tobą rozmawiać.

(12b) B: **Does he, indeed?**

Coś takiego, doprawdy/serio?

(13a) A: **You don't smoke, do you?**

Ty nie palisz, prawda?

(13b) B: **Indeed not.**

No pewnie, że nie.

→ **EMFAZA**

** „INJURY”, „WOUND”, „HURT” CZY „DAMAGE”

Rzeczownik „**injury**” oznacza ‘obrażenie’, ‘ranę’ i odnosi się do wszelkich uszkodzeń ciała. Łączy się z przyimkiem „**to**”, np.:

(1a) **Injuries to the nose are common among boxers.**

Obrażenia nosa są powszechne wśród bokserów.

(1b) ~~*Injuries of the nose are common among boxers.~~

(1c) ~~*Wounds of the nose are common among boxers.~~

(2) **He was suffering from a knee injury.**

Cierpiał z powodu obrażenia kolana.

Czasownik „**injure**” odpowiada polskim sformułowaniom ‘ranić’, ‘odnosić obrażenia’, ‘uszkadzać sobie’, a w stronie biernej – ‘być ranionym’, np.:

(3a) **She injured her back when lifting a computer.**

Uszkodziła sobie kręgosłup, podnosząc komputer.

(3b) ~~*She wounded her back when lifting a computer.~~

Formalny zwrot ‘odnosić obrażenia’ to „**sustain an injury**” albo „**receive an injury**”.

(4) **The trespasser sustained internal injuries.**

Przechodzień doznał obrażeń wewnętrznych.

Przymiotnik „**injurious**” ma bardzo oficjalny wydźwięk i znaczy po prostu ‘szkodliwy’, np.:

(5) **Smoking is injurious to your health.**

Palenie jest szkodliwe dla twojego zdrowia.

Jako ciekawostkę można dodać, że „**injury time**” to termin sportowy, określający okres, który dodaje się do przepisowego czasu gry, by zrekompensować momenty, które poświęcono na opatrywanie zawodników, znoszenie ich z boiska itp.

Z kolei rzeczownik „**wound**” odnosi się do rany zadanej rozmyślnie, z reguły przy użyciu broni, np.:

(6a) **The victim was found with a bullet wound in his head.**

Ofiarę znaleziono z raną postrzałową głowy.

(6b) ***The victim was found with a bullet injury in his head.**

(7a) **She received seven stab wounds.**

Otrzymała siedem ran kłutych.

(7b) ***She received seven stab injuries.**

Podobnie czasownik „wound” znaczy ‘zadawać rany (bronią)’, a w stronie biernej oczywiście ‘odnosić obrażenia (zadane bronią)’, np.:

(8a) **He was wounded in the Battle of Britain.**

Został ranny w bitwie o Anglię.

(8b) **He was injured in the Battle of Britain and has always had a limp ever since.**

Odnosił obrażenia w bitwie o Anglię i od tego czasu zawsze utykał.

Po angielsku zwrot ‘śmiertelnie ranny’ to „mortally wounded” albo „fatally wounded”, warto zatem uważać na tłumaczenie („fatal” po angielsku może znaczyć ‘śmiertelny’, a nie tylko ‘fatalny’), np.:

(9) **She was fatally/mortally wounded in the Second World War.**

Została śmiertelnie ranna w czasie drugiej wojny światowej.

Termin „flesh wound” oznacza ‘ranę powierzchowną’:

(10a) **I was shot, but fortunately it was just a flesh wound.**

Postrzelono mnie, ale na szczęście to była tylko rana powierzchowna.

(10b) ***I was shot, but fortunately it was just a flesh injury.**

By powiedzieć, że ktoś został ‘zraniony’, ‘odniósł obrażenia’, ‘skaleczył się’, można też w ogólnym znaczeniu użyć czasownika „hurt”. Warto jednak pamiętać, że o ile „injury” odnosi się raczej do poważniejszych obrażeń, o tyle czasownik „hurt” określa także drobniejsze uszkodzenia (potłuczenia, skaleczenia, zwichnięcia, zadrapania itp.).

(11a) **I hurt my thumb when I was opening a can.**

Skaleczyłem się w kciuk, kiedy otwierałem puszkę.

(11b) **I injured my thumb when I was opening a can.**

(11c) ***I wounded my thumb when I was opening a can.**

Zdanie (11b) wskazuje na bardziej dotkliwe uszkodzenia ciała, zdanie (11a) może natomiast być odczytane nawet jako ‘uderzyłem się w kciuk, kiedy otwierałem puszkę’.

Czasownik „damage”, który odpowiada polskiemu słowu ‘uszkadzać’ i w stronie biernej występuje w sformułowaniach znaczących ‘być uszkodzonym’, ‘być zranionym’, w ogóle nie odnosi się do osób, lecz jedynie do rzeczy lub ewentualnie do części ciała, np.:

(12a) **His car was damaged.**

Jego samochód był uszkodzony.

(12b) ***His car was injured.**

(12c) ***His car was wounded.**

(13a) **She was badly injured in the accident.**

Została poważnie ranna w wypadku.

(13b) **She was badly hurt in the accident.**

(13c) ***She was badly wounded in the accident.**

(13d) ***She was badly damaged in the accident.**

Analogiczne zastrzeżenia dotyczą rzeczownika „damage” (‘uszkodzenie’). Łączy się on z przyimkiem „to”, np.:

(14a) **The damage to the ship cannot be easily repaired.**

Uszkodzeń statku nie da się łatwo naprawić.

(14b) ***The injury to the ship cannot be easily repaired.**

(14c) ***The wound to the ship cannot be easily repaired.**

- (14d) ~~*The hurt to the ship cannot be easily repaired.~~
 (14d) ~~*The damage of the ship cannot be easily repaired.~~
 (15) **He suffered brain damage in this fight.**
 W tej walce doznał obrażeń mózgu.

→ „BODY” CZY „FLESH”

→ „DEAD”, „DECEASED”, „LATE”, „DEFUNCT”, „EXTINCT”

** „INSTEAD” CZY „INSTEAD OF”

„**Instead**” (‘zamiast tego’) różni się od „**instead of**” (‘zamiast’) rozkładem informacji w tekście oraz składnią. Słowo „**instead**” występuje na początku lub na końcu zdania i nie wchodzi w związku z tymi wyrazami, które z nim bezpośrednio sąsiadują. Używa się go wtedy, gdy negatywny składnik kontrastu (np. to, czego się właśnie nie robi, lub coś, czego nie ma) został już wspomniany w poprzedniej części wypowiedzi:

- (1) **He didn’t cry. Instead he took a long hot bath.**
Nie płakał. Zamiast tego wziął długą, gorącą kąpiel.
- (2) **If you don’t have authentic quark, you can use ordinary cottage cheese instead.**
Jeśli nie masz oryginalnego twarogu, możesz zamiast tego użyć zwykłego sera białego.
- (3) **I’m afraid we haven’t got any vanilla ice cream left. Would you like some chocolate ice cream instead?**
Obawiam się, że nie mamy już lodów waniliowych. Czy chciałaby pani zamiast tego lody czekoladowe?

„**Instead of**” musi być uzupełnione o jakieś dodatkowe wyrażenie lub formę czasownikową „**-ing**”, które wskazują na negatywny składnik kontrastu, np.:

- (4) **If possible, I’d prefer to have dinner at eight instead of seven.**
Jeśli można, chciałabym zjeść obiad o siódmej zamiast o ósmej.
- (5) **Instead of putting it off till next week, we could deal with it now.**
Zamiast odkładać to do przyszłego tygodnia, moglibyśmy się tym zająć teraz.

Różnicę między „**instead**” a „**instead of**” ilustruje następująca para zdań:

- (6a) You can always study the sciences **instead of** the humanities.
Zawsze możesz studiować nauki ścisłe **zamiast** humanistycznych.
- (6b) **If you don’t like the humanities you can always study the sciences instead.**
Jeśli nie lubisz nauk humanistycznych, możesz zawsze studiować **zamiast** nich nauki ścisłe.

* „JUDGE”, „JUROR”, „REFEREE” CZY „UMPIRE”

Rzeczownik „**judge**” oznacza ‘sędziego w sądzie’, a w szerszym rozumieniu odnosi się do ‘sędziego w konkursie’, np.:

- (1a) **The judge in my trial was biased.**
Sędzia w moim procesie był uprzedzony.
- (1b) ~~*The juror in my trial was biased.~~
- (2a) **Wisława Szymborska was one of the judges.**
Jednym z sędziów (w konkursie) była Wisława Szymborska.
- (2b) ~~*Wisława Szymborska was one of the umpires.~~

Jednak w kontekście ‘sędziego w konkursie’, ‘jurora’ częściej używamy słowa „**juror**”:

- (3a) **One of the jurors was bribed and the literary prize went to someone else.**
Jeden z jurorów był przekupiony i nagroda literacka trafiła do kogoś innego.
- (3b) ~~*One of the umpires was bribed and the literary prize went to someone else.~~

Rzeczownik „**juror**” oznacza także ‘ławnika’, ‘członka rady przysięgłych’ (co łatwo zapamiętać, ponieważ ‘ława przysięgłych’ to „**jury**”).

(4a) **Some of the jurors sat on a jury for a second time.**

Niektórzy z ławników byli w ławie przysięgłych po raz drugi.

(4b) ***Some of the judges sat on a jury for a second time.**

(5) **One of the jurors insulted the judge.**

Jeden z ławników obraził sędziego.

Powyższych wyrazów nie używa się w odniesieniu do ‘sędziego w zawodach sportowych’. W niektórych sportach w tym znaczeniu występuje rzeczownik „**referee**” (np. w boksie, koszykówce, piłce nożnej, hokeju, rugby, squashu i zapasach), a w niektórych rzeczownik „**umpire**” (np. w baseballu, krykiecie, tenisie, badmintonie, pływaniu i siatkówce):

(6a) **Gołota lost but I think the referee wasn't fair.**

Gołota przegrał, ale myślę, że sędzia nie był uczciwy.

(6b) **Gołota lost but I think the judge wasn't fair.**

(7a) **She's the umpire for the Polish baseball league.**

Ona jest sędzią w polskiej lidze baseballa.

(7b) ***She's the judge for the Polish baseball league.**

Warto przy tym zauważyć, że np. w tenisie, chociaż ‘sędzia główny’ to „**umpire**”, to już sędziowie pomocniczy nazywają się odpowiednio „**foot fault judge**” (‘sędzia z tylnej linii’) i „**net (cord) judge**” (‘sędzia serwisowy’).

Wyraz „**referee**” może też oznaczać ‘rozjemcę, arbitra w sporze’, podobnie jak jeszcze bardziej precyzyjny rzeczownik „**adjudicator**”, np.:

(8a) **A professional referee was hired to settle the disagreement.**

Wynajęto zawodowego arbitra, by rozstrzygnąć spór.

(8b) ***A professional umpire was hired to settle the disagreement.**

Należy jednak pamiętać, że w języku angielskim istnieje także rzeczownik „**arbiter**”, który oznacza ‘kogoś, kto rozsądza spór’ lub ‘kogoś, kto jest uznanym autorytetem w danej dziedzinie’:

(9) **In our family my grandmother is the arbiter of taste.**

W naszej rodzinie moja babcia jest arbitrem elegancji (gustu, dobrego smaku).

W brytyjskiej odmianie angielskiego słowo „**referee**” określa czasem ‘osobę piszącą list referencyjny (przy procesie rekrutacji pracownika)’, np.:

(10a) **Her former boss acted as her referee.**

Jej były szef występował jako polecający do pracy.

(10b) ***Her former boss acted as her umpire.**

Recenzenta naukowego, który na prośbę redakcji ocenia teksty innych uczonych i – w szczególności uzasadnionej opinii – pomaga wydawcy rozstrzygnąć, czy materiały złożone do druku są w ogóle godne publikacji, określa się po angielsku słowem „**reader**” (dosł. ‘czytelnik’), często z przymiotnikiem „**anonymous**” (‘anonimowy’).

(11) **Thanks are also due to my anonymous readers: I have thoroughly rewritten the chapter on Orwell in response to their conclusive criticisms.**

Podziękowania należą się także moim anonimowym recenzentom: rozdział dotyczący Orwella przerobiłem gruntownie w odpowiedzi na ich nieodparte uwagi krytyczne.

Na koniec wypada dodać, że mówiąc o sędzie w znaczeniu religijnym, zwłaszcza w judaizmie, chrześcijaństwie i islamie, posługujemy się czasownikiem „**judge**” (‘sądzić’) oraz wyrazami pokrewnymi „**judge**” (‘sędzia’), „**judgement**” (br.) / „**judgment**” (am.) (‘sąd jako wydarzenie, nie jako skład sędziowski’), np.:

- (12) **'He will come again in glory to judge the living and the dead.'** (the Nicene Creed)
„I powtórnie przyjdzie w chwale sądzić żywych i umarłych”. (Credo nicejskie)
- (13) **I believe my real motives will only become clear to me at the Last Judgement.**
Wierzę, że moje rzeczywiste motywy staną się dla mnie samego jasne dopiero na Sądzie Ostatecznym.

→ **PIŁKA NOŻNA**

*** KAMIENIE SZLACHETNE

Niektóre nazwy kamieni szlachetnych („**precious stones**”) różnią się w języku angielskim znacznie od swoich polskich odpowiedników, inne zaś są bardzo zbliżone. Jest to czasem powodem błędów (Polacy próbują stworzyć w języku angielskim kalki polskich określeń). Aby uniknąć wątpliwości, warto zapoznać się z poniższą tabelą. Zestawione są w niej polskie i angielskie nazwy najpopularniejszych kamieni szlachetnych.

Nazwa polska	Nazwa angielska
agat	agate
ametyst	amethyst
beryl	beryl
brylant	diamond
bursztyn	amber
chalcedon	chalcedony
cyrkon	zirkon
cytryn	citrine
diament	diamond
granat	garnet
jadeit	jadeite
jaspis	jasper
kamień szlachetny	gemstone, gem
klejnot	jewel
kocie oko (chryzoberyl)	cat's eye (chrysoberyl)
malachit	malachite
nefryt	jade
onyks	onyx
opal	opal
rubin	ruby
szafir	sapphire
szmaragd	emerald
topaz	topaz
turkus	turquoise

* KAWAŁEK – OKREŚLENIA

W języku angielskim jest szereg wyrazów odpowiadających polskiemu słowu 'kawałek', 'fragment'. Odnosząc się do 'kawałka większej całości' możemy użyć rzeczownika „**piece**”, np.:

- (1) **He asked me for a piece of bread.**
Poprosił mnie o kawałek chleba.

Wyrażenie „**a piece of ...**” łączy się w języku angielskim z wieloma rzeczownikami niepoliczalnymi, nieraz o znaczeniu silnie abstrakcyjnym, związanym z myśleniem i mową. Zwrot ten pozwala odnosić się mówiącemu do poszczególnych przypadków czy okazji tego, na co wskazuje zastosowane pojęcie ogólne (np. „**a piece of furniture**” ‘mebel’, „**a piece of news**” ‘wiadomość’, „**a piece of reasoning**” ‘pojedyncze rozumowanie’). Oczywiście, w tłumaczeniu takich wyrażen na polski najczęściej wcale nie pojawia się słowo 'kawałek'. Znamienne jest użycie „**a piece of ...**” w odniesieniu do poszczególnych wytworów działalności artystycznej, np. „**a piece of music/sculpture**” ‘utwór muzyczny’/‘rzeźba’ (→ „**ADVICE**” CZY „**ADVISE**”; **RZECZOWNIKI NIEPOLICZALNE**).

Kiedy mamy na myśli 'bardzo mały kawałek', właściwym słowem jest „**bit**”, np.:

- (2) **Could you give me a bit of paper?**
Czy mógłbyś mi dać kawałeczek papieru?

Z kolei kiedy chodzi nam o 'duży kawał', możemy użyć wyrazu „**chunk**”, np.:

- (3) **I bought a chunk of meat for my dog.**
Kupiłem kawał mięsa dla swojego psa.

Warto jednak pamiętać, że „**chunk**” opisuje coś o nieokreślonym kształcie. Podobnie rzecz się ma z rzeczownikiem „**hunk**” (o znaczeniu identycznym jak „**chunk**”), a także z wyrazami „**lump**” i „**scrap**”, które określają 'kawałeczek czegoś', np.:

- (4) **I bought a hunk of meat for my sister's dog.**
Kupiłem kawał mięsa dla psa mojej siostry.
(5) **All we had were just a few lumps of coal.**
Wszystko, co mieliśmy, to parę kawałków węgla.
(6) **Do you have a scrap of paper?**
Czy masz kawałek papieru?

Kiedy odnosimy się do przedmiotu o regularnym kształcie i równych bokach, możemy użyć wyrazów „**bar**” ('bela', 'baton'), „**block**” ('blok', 'polano'), „**cube**” ('sześciąt', 'kostka'), albo „**slab**” ('długi, szeroki i płaski kawałek drewna, metalu, kamienia, pożywienia itp.):

- (7) **She used to eat two chocolate bars before dinner.**
Miała zwyczaj zjadać dwa czekoladowe batoniki przed kolacją.
(8) **The tower was built from blocks of stone.**
Wieża była zbudowana z bloków kamiennych.
(9) **He added a block of wood to the fire.**
Dorzucił polano do ogniska.
(10) **In most restaurants ice cubes are made from tap water.**
W większości restauracji kostki lodu robi się z wody z kranu.
(11) **The top of the altar was a stone slab.**
Zwieńczenie ołtarza stanowił płaski kawał kamienia.

W języku angielskim spotyka się też szereg słów nazywających 'kawałek jakiegoś pożywienia'. Do wyboru mamy m.in. „**crumb**” ('okruch'), „**dollop**” ('porcja papki', 'porcja czegoś kleistego', 'gałka lodów' – inne określenie to „**scoop**”), „**grain**” ('ziarenko', 'odrobina czegoś sypkiego'), „**morsel**” (literacka nazwa 'kąska', 'małego kawałka pożywienia'), „**pinch**” ('szczypta', 'odrobina czegoś bardzo sypkiego'), „**shred**” ('kawałek posiekanego pożywienia', 'pasek'), „**slice**” ('plasterek'), „**titbit**” (br.) lub „**tidbit**” (am.) ('kąsek',

'kawałek przysmaku', także w znaczeniu 'nagrody dla zwierzęcia, dziecka itp.):

- (12) **I noticed the crumbs on the table.**
Zauważyłem okruchy na stole.
- (13) **I asked for a dollop of ice cream.**
Poprosiłem o gałkę lodów.
- (14) **She sprinkled his sandwich with a few grains of salt.**
Posoliła mu kanapkę paroma szczyptami soli.
- (15) **He ate the last morsel of bread.**
Zjadł ostatni kawałek chleba.
- (16) **Add a pinch of salt to taste.**
Dodać szczyptę soli do smaku.
- (17) **Would you like a slice of lemon?**
Czy chciałabyś plasterek cytryny?
- (18) **I cut the ribbon to shreds.**
Pociąłem wstążkę na kawałki.
- (19) **For fetching the stick I rewarded my dog with a titbit.**
Za aportowanie patyka nagrodziłem swojego psa kąskiem/przysmakiem.

Kiedy mamy na myśli 'kawałek (fragment oderwany od całości)', powinniśmy użyć wyrazów „**chip**” ('ścinek', 'wiór', 'odprysk, odłamek szkła, porcelany'), „**fragment**” ('fragment (tekst pochodzący z nieznannej większej całości lub celowo fragmentaryczny)', 'część oderwana od całości' – wyrazu „**fragment**” nie używa się w języku angielskim jako określenia dla dowolnego fragmentu jakiegoś tekstu, np. fragmentu powieści zacytowanego w wypracowaniu), „**shard**” ('strzępek czegoś z metalu lub szkła', 'odłamek'), „**splinter**” ('odłamek', 'odprysk', 'drzazga'), np.:

- (20) **He left the woodchips on the floor.**
Zostawił ścinki z drewna na ziemi.
- (21) **Heraclitus' thought is notoriously difficult to reconstruct because all we have is fragments.**
Myśl Heraklita, jak powszechnie wiadomo, jest trudna do zrekonstruowania, bo jedyne, co mamy do dyspozycji, to fragmenty.
- (22) **Fragments of glass covered the floor of the hall.**
Podłogę holu pokrywały kawałki szkła.
- (23) **Shards of his sword were all over the place.**
Szczałki jego miecza walały się po okolicy.
- (24) **I had a splinter of wood in my finger.**
Miałem drzazgę w palcu.

→ **RZECZOWNIKI NIEPOLICZALNE**

* KOLORY

Polskiemu rzeczownikowi 'kolor' odpowiada w języku angielskim słowo „**colour**” (w amerykańskiej ortografii – „**color**”). Podstawowe określenia kolorów to:

Kolor	Tłumaczenie
beżowy	beige
czarny	black
niebieski	blue
brązowy	brown
karmazynowy	crimson
złoty	gold

zielony	green
szary	grey (w amerykańskiej angielszczyźnie gray)
granatowy	navy/navy blue
pomarańczowy	orange
różowy	pink
fioletowy/purpurowy	purple
czerwony	red
szkarłatny	scarlet
srebrny	silver
turkusowy	turquoise
fioletowy	violet
biały	white
żółty	yellow

Gdy chcemy powiedzieć o czymś, że jest danego koloru, używamy, tak jak w polszczyźnie, zdań z czasownikiem „**be**” ‘być’. Nie spotykamy natomiast w tym kontekście konstrukcji z czasownikiem „**have**” ‘mieć’ (które odpowiadałyby polskiemu wyrażeniu ‘mieć jakiś kolor’), np.:

- (1a) **The rose he gave her was pale red.**
Róża, którą jej dał, miała jasnoczerwony kolor.
- (1b) ***The rose he gave her had pale red colour.**

Warto jednak zauważyć, że w znaczeniu ‘koloru na twarzy’, ‘rumieńców’, używamy słowa „**have**”, np.:

- (2) **She had colour in her cheeks.**
Miała rumieńce.

Do barwy danego obiektu można się odnieść także przy pomocy konstrukcji z czasownikiem „**look**” ‘wyglądać’, np.:

- (3) **The car looked blue.**
Samochód wyglądał na niebieski.

Gdy mówimy o zmianie koloru, używamy czasowników „**turn**” lub „**go**”, np.:

- (4) **When he washed his trousers, they went a strange colour.**
Kiedy wyprał sobie spodnie, nabrały dziwnego koloru.
- (5) **The colour of the grass changed – it turned dark green.**
Kolor trawy się zmienił – teraz stała się ciemnozielona.

W kontekście ubiorów można stwierdzić, że komuś jest do twarzy w danym kolorze, że dany kolor mu pasuje. Właściwym czasownikiem jest wówczas „**suit**” ‘pasować’ (→ „**FIT**” CZY „**SUIT**”), np.:

- (6) **This dull brown does not suit you.**
Ten ciemny brąz ci nie pasuje.

Z kolei gdy chcemy powiedzieć, że ktoś ubiera się w ubrania danego koloru, używamy czasownika „**wear**” ‘ubierać się, nosić’, np.:

- (7) **He used to wear pink, but when he became a CEO, he had to buy something decent.**
Zwykł ubierać się na różowo, ale od kiedy został dyrektorem, musiał kupić coś porządnego.

W tym samym kontekście spotyka się także frazy z przyimkiem „**in**”, np.:

- (8) **A lady in red was dancing with me.**
Dama ubrana na czerwono tańczyła ze mną.

Odcień (koloru) to po angielsku „**shade**”:

(9) **This ugly shade of purplish red was too gaudy even for him.**

Ten obrzydliwy odcień purpury był zbyt krzykliwy nawet dla niego.

W niektórych kontekstach używa się nazw kolorów innych od standardowych – np. do opisu koloru włosów można wykorzystać takie wyrazy jak „**auburn**” (‘miedziane’, ‘rudawe’), „**chestnut**” (‘kasztanowe’), „**ginger**” (‘rude’), „**mousy**” (‘mysie’, ‘nijakie’, ‘szare’), choć rzadko używa się ich do opisu innych rzeczy.

Warto też zapamiętać, że poszczególne określenia kolorów szczególnie często występują z pewnymi przymiotnikami. Tych utartych zestawień warto nauczyć się na pamięć, bowiem ich błędne użycie sprawia, że wypowiedź staje się bardzo nienaturalna (nawet jeśli jest poprawna gramatycznie).

Kolor	Przymiotniki
black	pitch (smoliście, bardzo mocno), jet (kruczo)
blue	bright (jaskrawy), brilliant (bardzo jaskrawy), dark (ciemny), deep (głęboki), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), vivid (żywy)
brown	dark (ciemny), deep (głęboki), dull (bardzo ciemny), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), warm (ciepły)
green	bright (jaskrawy), brilliant (bardzo jaskrawy), dark (ciemny), dull (bardzo ciemny), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), vivid (żywy)
grey	dark (ciemny), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady)
orange	bright (jaskrawy), brilliant (bardzo jaskrawy), dark (ciemny), deep (głęboki), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), vivid (żywy), warm (ciepły)
pink	bright (jaskrawy), brilliant (bardzo jaskrawy), dark (ciemny), deep (głęboki), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), shocking (uderzająco), vivid (żywy)
purple	bright (jaskrawy), dark (ciemny), deep (głęboki), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady)
red	bright (jaskrawy), brilliant (bardzo jaskrawy), dark (ciemny), deep (głęboki), dull (bardzo ciemny), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), vivid (żywy), warm (ciepły)
yellow	bright (jaskrawy), deep (głęboki), light (jasny), pale (bardzo jasny, blady), rich (pełny), vivid (żywy)

→ IDIOMY

* KOMPUTER

Słownictwo związane z komputerami (czy szerzej – informatyką) to niezwykle bogaty dział współczesnej leksyki angielskiej. W krajach anglosaskich – a w szczególności w Stanach Zjednoczonych – nowe technologie rozwijają się bardzo szybko, a zatem duże jest tam również zapotrzebowanie na nową terminologię. W językach takich jak polszczyzna wiele określeń związanych z informatyką zostało po prostu zapożyczonych z angielskiego. Należy jednak zwrócić uwagę, że niektóre terminy używane w Polsce różnią się od tych, które stosuje się w języku angielskim. Oto kilka typów różnic:

- identycznie zapisywane słowa mogą być w językach polskim i angielskim różnie wymawiane (np. „**administrator**” [əd'mɪnɪstretɪtə] ‘administrator’),
- słowa zapożyczone z angielszczyzny bywają w polszczyźnie nieco inaczej zapisywane (dotyczy to np. pary słów „**computer**” i ‘komputer’),
- niektóre polskie określenia mogą wydawać się zapożyczone z języka angielskiego, w rzeczywistości nie są w nim jednak używane (dobry przykład to słowo „**pulpit**”, które po angielsku oznacza ‘ambo-

- nę' i nie jest stosowane w odniesieniu do 'pulpitu na ekranie komputera' – właściwym określeniem angielskim jest w tym wypadku „**desktop**”),
- czasami terminowi angielskiemu odpowiada określenie rdzennie polskie (np. „**mouse**” to po polsku 'mysz').

Aby nie popełniać błędów przy posługiwaniu się terminologią informatyczną, warto zapoznać się z poniższą tabelą.

Termin polski	Termin angielski
administrator	administrator
adres (np. poczty elektronicznej)	address
akcesoria	accessories
arkusz obliczeniowy	spreadsheet
bajt	byte
baza danych	database
bit	bit
cofnąć (jakąś czynność)	undo
cyfrowy	digital
czcionka	font
dane	data
dokument	document
domena	domain
domyślne (np. ustawienia)	default
dostawca (np. internetu)	provider
drążek sterowy	joystick
drukarka atramentowa	ink jet printer
drukarka igłowa	dot printer
drukarka laserowa	laser printer
drukować	print
dysk twardy	hard disk
dyskietka	floppy disk, diskette
edytor tekstu	word processor
ekran	screen
gniazdo	port
hasło	password
hiperłącze	hyperlink
hipertekst	hypertext
ikonka	icon
informatyka	computer science, information technology
interfejs	interface
karta dźwiękowa	sound card
karta graficzna	graphic card
kasować	delete

klawiatura	keyboard
klawisz funkcyjny	function key
klawisz	key
kliknąć	click
komputer	computer
konto (np. pocztowe)	account
kopia zapasowa	backup copy
kopiować	copy
pseudonim	nickname
kursor	cursor
małpa (@)	at (sign)
mysz	mouse
napęd	drive
nazwa użytkownika	username
odbiorca	recipient
odsyłacz	link
odświeżyć (np. widok)	refresh
okno	window
oprogramowanie	software
pamięć	memory
pasek narzędziowy	toolbar
pendrive	pen drive, flash drive, USB drive, Memory Stick
pismo pochyłe, kursywa	italics
pismo pogrubione (wytluszczone)	bold
plik	file
poczta elektroniczna	email
polecenie	command
połączyć się	connect
prenumerować	subscribe
program sprawdzający pisownię	spell-checker
program	program lub (rzadziej i tylko w brytyjskiej odmianie angielskiego) programme
programista	programmer
przeciągnąć (np. ikonkę)	drag
przeglądać strony internetowe	surf
przeglądarka	browser, navigator
przenieść	move
przesyłać (np. dane)	transfer
przesyłać dalej (np. otrzymaną wiadomość)	forward
przewijać	scroll
przycisk	button

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD	PESEL
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

*miejsce
na naklejkę*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO
POZIOM PODSTAWOWY**

DATA: **8 maja 2019 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**
CZAS PRACY: **120 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

**UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

☐	dostosowania
kryteriów oceniania
☐	nieprzenoszenia
zaznaczeń na kartę

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 13 stron (zadania 1–10). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Teksty do zadań od 1. do 3. zostaną odtworzone z płyty CD.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Zaznaczając odpowiedzi w części karty przeznaczonej dla zdającego, zamaluj pola do tego przeznaczone. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
8. Tylko odpowiedzi zaznaczone na karcie będą oceniane.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MJA-P1_1P-192

Zadanie 1. (0–5)

Usłyszysz dwukrotnie rozmowę z osobą urodzoną 29 lutego (ang. *leapling*). Zaznacz znakiem X, które zdania są zgodne z treścią nagrania (T – True), a które nie (F – False).

		T	F
1.1.	Ann has to explain to Jack what a leap year is.		
1.2.	Ann enjoyed meeting people from the leaplings' club.		
1.3.	Jack thinks it is great to be a leapling.		
1.4.	Ann wasn't able to register for her exam online.		
1.5.	Social media remind people about Ann's birthday every year.		

Zadanie 2. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi związane z ubraniami. Do każdej wypowiedzi (2.1.–2.4.) dopasuj odpowiadające jej zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli. Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

The speaker

- A. talks about an embarrassing mistake caused by identical clothing.
- B. gives an opinion about a dress someone is wearing.
- C. is a presenter at a fashion show.
- D. describes an incident connected with a pattern on a dress.
- E. suggests what to wear for a formal event.

2.1.	2.2.	2.3.	2.4.

Zadanie 3. (0–6)

Usłyszysz dwukrotnie sześć tekstów. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

Tekst 1.

3.1. Jenny's teacher agrees to

- A. write an opinion about her language skills.
- B. help her choose the best language school.
- C. collect some documents for a language course.

Tekst 2.

3.2. What did the woman do?

- A. She left the taxi without paying for the ride.
- B. She called the police to complain about the driver.
- C. She found someone's smartphone in the taxi.

Tekst 3.

3.3. Which is TRUE about making the first British TV advertisement?

- A. The toothpaste looked different in a plastic block.
- B. The ice block melted before filming began.
- C. The team had to replace one block with another.

Tekst 4.

3.4. What is the best headline for the news item?

- A. RESTAURANT MANAGER REWARDED BY THE POLICE
- B. YOUNG WOMAN GETS A JOB AFTER STOPPING A THIEF
- C. NEW JOB WITH THE POLICE FOR A BRAVE WOMAN

Tekst 5.

3.5. What are the speakers doing?

- A. choosing the menu for a birthday party
- B. watching a cooking show on TV
- C. discussing what to order

Tekst 6.

3.6. The speaker informs listeners

- A. how much time is necessary to prepare the ice rink.
- B. how many people will watch the performance.
- C. how long each performance will take.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ OD 1. DO 3. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 4. (0–4)

Przeczytaj tekst. Dobierz właściwy nagłówek (A–F) do każdej części tekstu (4.1.–4.4.).
Wpisz odpowiednią literę w każdą kratkę.

Uwaga: dwa nagłówki zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej części tekstu.

- A. THE IDEA IS BORN
- B. PREPARATIONS FOR THE WALK
- C. THE WRONG MAN ARRESTED
- D. PUNISHED BUT RESPECTED
- E. INSPIRATION FROM FRIENDS
- F. MORNING WALK ABOVE THE CITY

A DREAM COMES TRUE

4.1.

On August 7, 1974, when Wall Street was waking up after a quiet night, a Frenchman called Philippe Petit put into practice the idea he had had for years. At sunrise, he stepped onto a steel cable and walked a few times between the twin towers of the World Trade Center. On the street below, thousands of people couldn't believe their eyes watching the tiny figure up in the air.

4.2.

The Frenchman was an acrobat from Paris. In 1968, while waiting at the dentist's, Petit read an article about the construction of the twin towers in New York. He looked at the design of the towers and imagined himself on a cable, walking the 61-metre distance between them. He knew he would do it one day.

4.3.

For the next few years, Petit worked hard on his skills to make his dream come true. In 1974, he flew to New York to put his plan into action. First, he observed the towers. Then, on the evening of August 6, Petit took a lift to the 110th floor of the South Tower. At the same time, his friends went up to the top of the North Tower. To make the morning walk on the cable possible, they worked together all night to set everything up.

4.4.

The New York police arrested Petit after he had finished his walk. For breaking the law, Philippe had to give a charity performance for children in Central Park. However, for New Yorkers he became a hero who had done something incredible. The city authorities rewarded Petit by giving him a free lifetime pass to the observation deck on the South Tower. He was also asked to sign his name there.

adapted from www.pbs.org

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 5. (0–3)

Przeczytaj trzy teksty związane ze sportem. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

Tekst 1.

A GAME AT HOGWARTS

The competitors walked out onto the pitch to a wave of noise.

“And here come the Gryffindors!” yelled Lee Jordan, acting as commentator. “Potter, Bell, Wood and the rest of the team!”

Lee’s words were met with loud boos from the Slytherin end.

“And here come the Slytherins, led by Captain Flint. He’s made some changes in the team.”

“Captains, shake hands!” said Madam Hooch.

Flint and Wood approached each other and grasped each other’s hands tightly. It seemed that each was trying to break the other’s fingers.

adapted from Harry Potter and the Prisoner of Azkaban by J.K.Rowling

5.1. In the text, Lee Jordan

- A. presents the rules of a game.
- B. tells the spectators who is going to play.
- C. explains why the captains made some changes in the teams.

Tekst 2.

BECOME AN AUSTRALIAN OPEN VOLUNTEER!!!

Your role will include:

- greeting players at the hotels
- providing information to visitors.

BENEFITS

You’ll receive an official tournament shirt and hat.

You’ll be invited to our volunteers’ party.

NOTICE

You won’t be required on the court on game days.

Free passes to the *Australian Open* will not be offered to volunteers.

tekst własny

5.2. Which is TRUE about the *Australian Open* volunteers?

- A. They’ll have to assist the players on the court.
- B. They’ll be able to attend the tournament for free.
- C. They’ll get some souvenirs from the organizers.

Tekst 3.

TO BITE OR NOT TO BITE?

Have you seen pictures of Olympic medal winners receiving their medals and facing an army of photographers? When the lights flash, many of them grab their medals and take a bite. It is a mystery why they do this. But it's not always a good idea. A German sports star, David Moeller, bit his silver medal too hard and broke his tooth.

Biting a medal is common practice which has become a tradition in sport. So, the next time you are at a sporting event, watch closely what the athletes do when they receive their medals.

adapted from www.nbcnews.com

5.3. The author of the text

- A. explains why athletes started biting their medals.
- B. advises winners what to do during the medal ceremony.
- C. draws readers' attention to the behaviour of medal winners.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 6. (0–5)

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl jedną z liter: A, B, C albo D.

About two years ago Eva Liparova, a theatre producer from London, got a contract in the USA and started to fly the London–San Francisco–London route regularly. After several 13-hour flights, she found it strange that on such a long journey people did not talk much to one another. Everybody watched movies, listened to music on headphones or played games on their smartphones. Liparova decided to do something about it. She boarded her next San Francisco flight with an empty notebook in her handbag, determined to ask people to write stories about themselves and share them with fellow passengers. She believed the stories could act as a natural icebreaker and would get them to talk.

Yet, this wasn't as easy as she had imagined, because at 30,000 feet she suddenly found herself suffering from stage fright. "When I think of it now, it was rather stressful, because it took me about four hours to gather the courage to walk up to the first person!" she says with a laugh. But eventually she did. She handed the notebook to a woman sitting in the first row. Inside the notebook, there was Eva's short introduction, a story, and her question. She also gave a set of instructions:

1. *Read the last entry in this notebook and answer the question below it.*
2. *Write your own story and ask a new question.*
3. *Pass the notebook to the passenger next to you.*
4. *Before landing, return the notebook to Eva (seat 42E).*

Recommended: *sign with your seat number and leave your email.*

It took hours until the last person returned the notebook to Eva. In total, 33 people answered the questions and wrote their stories. Some were more personal than others, including entries about honeymoons, babies and marriage proposals. Eva noticed that where the notebook had been passed, the passengers started talking to each other more. She was very happy about that. Her only regret is that few people left their emails in the notebook and only one of them, Flossie,

answered Eva's message. Eva hopes to find the rest of the people through social media and show them what they all created in the clouds. Eva would like to do her project again, but this time she wants to make sure that the people who decide to take part in it get the chance to read all the stories before landing.

adapted from edition.cnn.com

6.1. Eva came up with her plan because

- A. she needed new topics for her work at the theatre.
- B. she wanted passengers to interact more during the flight.
- C. passengers were bored with the movies offered on the plane.
- D. passengers complained about the 13-hour flight.

6.2. Why didn't the passengers begin to write stories just after boarding?

- A. The first person Eva asked refused to do it.
- B. Eva couldn't decide who to start with.
- C. A few people couldn't understand what to do.
- D. Eva didn't feel confident enough to ask anyone to begin.

6.3. In her instructions, Eva asked the passengers to

- A. continue writing the story she had started.
- B. write a question for the person they would give the notebook to.
- C. pass the notebook back to her after each question was added.
- D. read all the stories other passengers had written in the notebook.

6.4. Which of the following is TRUE?

- A. Thanks to Eva, many passengers have kept in touch after the flight.
- B. Flossie has found some fellow passengers on social media.
- C. Eva would like to contact all the passengers who wrote their stories.
- D. The passengers managed to read all the stories before landing.

6.5. What is the best title for this text?

- A. SOCIALIZING MADE EASIER ON A PLANE
- B. A WARM WELCOME ABOARD
- C. ENTERTAINMENT OFFERED BY AIRLINES
- D. A STORY BOOK PUBLISHED ON SOCIAL MEDIA

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 7. (0–3)

Przeczytaj tekst, z którego usunięto trzy zdania. Wpisz w każdą lukę (7.1.–7.3.) literę, którą oznaczono brakujące zdanie (A–E), tak aby otrzymać spójny i logiczny tekst. Uwaga: dwa zdania zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki.

A REALLY EXPENSIVE PIECE OF ART

When amateur sculptor Andrew Vickers found a pile of old comics in a rubbish container, he threw them into the back of his van, thinking he might read them later. 7.1. ____ One day, when he was driving to Sheffield, he saw an advertisement for an amateur sculpture competition and decided to take part in it. 7.2. ____ But when he looked in his van, he realized he could use the comics to make his sculpture. The result was a papier-mâché artwork, which he called *Paperboy*. It presented a young man running.

One of the visitors at the exhibition of the winning sculptures was Steve Eyre, the owner of a second-hand comic shop. The sculpture which drew his attention was *Paperboy*. 7.3. ____ On the sculpture's left leg he saw the cover of the first issue of the *Avengers*, published in 1963. He knew this comic book was worth at least £10,000. Then he noticed six more comics that together would have been worth about £20,000!

adapted from www.yorkshirepost.co.uk

- A. Unfortunately, Andrew had no money to buy material for his artwork.
- B. They were useless for him so he got rid of them after a few weeks.
- C. At that moment he found a way to solve the problem.
- D. Completely forgotten, they travelled with him for months.
- E. When he got closer to examine the figure in more detail, he couldn't believe his eyes.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 8. (0–5)

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

NEW DISPLAY SCREENS ON BUSES

London double-decker buses are starting to get intelligent. They know how many people are upstairs, and where they are sitting. And soon they will start talking to you.

New display screens have been installed on buses between the driver and the staircase. The screens display a map of the seats upstairs – both free and **8.1.** _____. It also signals if there are two seats next to **8.2.** _____ so that everybody knows whether it will be possible for two people to sit together upstairs or not. So, how does the bus know when a seat isn't free? The new technology doesn't include sensors in the seats, but **8.3.** _____ the existing CCTV cameras on the upper deck.

Red buses are also beginning to get built-in live travel maps that show the progress of the bus on the route and **8.4.** _____ passengers the time to the next bus stop. They also show various landmarks, saving bus drivers from having to answer passengers' questions about which bus stop is best for Buckingham Palace, for example. The map is also integrated with the *Transport for London* system, so when the bus is approaching a tube station, passengers **8.5.** _____ about serious delays or other problems. Then they can decide not to get off or take another route.

adapted from www.ianvisits.co.uk

8.1.

- A. engaged
- B. busy
- C. taken

8.2.

- A. the other
- B. each other
- C. other

8.3.

- A. makes use of
- B. gives opportunity to
- C. provides service for

8.4.

- A. say
- B. tell
- C. speak

8.5.

- A. are informed
- B. are informing
- C. have informed

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 9. (0–5)

W zadaniach 9.1.–9.5. spośród podanych opcji wybierz tę, która jest tłumaczeniem fragmentu podanego w nawiasie, poprawnie uzupełniającym lukę w zdaniu. Zakreśl jedną z liter: A, B albo C.

9.1. We needn't blame (*siebie*) _____ for this mistake.

- A. our
- B. ours
- C. ourselves

9.2. (*Ona wyszła z*) _____ the restaurant to make a phone call.

- A. She went out
- B. She moved
- C. She left

9.3. Why don't you want (*żeby ona opowiadała*) _____ about this event?

- A. her to talk
- B. she talked
- C. that she talks

9.4. My parents didn't let me (*obejrzeć*) _____ a thriller late last night.

- A. watching
- B. to watch
- C. watch

9.5. How much time (*spędziłeś*) _____ with your cousin in London last summer?

- A. have you spent
- B. did you spend
- C. had you spent

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 10. (0–10)

Przebywasz na rocznym stypendium w Szkocji. Od niedawna wynajmujesz mieszkanie. W e-mailu do kolegi z Londynu:

- **napisz, w jaki sposób znalazłeś(-aś) to mieszkanie**
- **wyjaśnij, dlaczego właśnie na to mieszkanie się zdecydowałeś(-aś)**
- **poinformuj o szkodzie wyrządzonej przez Ciebie w mieszkaniu**
- **przedstaw swoje obawy związane z tym, jak może zareagować właściciel mieszkania, i poproś kolegę o radę, co zrobić w tej sytuacji.**

*Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z czterech podpunktów, pamiętając, że jej długość powinna wynosić **od 80 do 130 słów** (nie licząc słów w zdaniach, które są podane). Oceniane są: umiejętność pełnego przekazania informacji (4 punkty), spójność i logika wypowiedzi (2 punkty), bogactwo językowe (2 punkty) oraz poprawność językowa (2 punkty).*

Podpisz się jako XYZ.

CZYSTOPIS

Hi Jack,

I'm on a one-year scholarship in Scotland. I have recently rented a flat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Język angielski na maturze

Poziom podstawowy i rozszerzony

Płynna komunikacja w języku angielskim to wynik długich lat systematycznej pracy. Ucząc się języka obcego, sięgasz po wiele książek i pomocy naukowych, rozwiązujesz setki ćwiczeń. Dobra znajomość zasad gramatycznych jest podstawą poprawnego porozumiewania się, a znajomość zaawansowanego słownictwa umożliwi sprawne i skuteczne posługiwanie się językiem.

Publikacja, którą właśnie masz przed sobą, pozwoli ci usystematyzować wiedzę i rozwinąć umiejętności językowe. Solidne opracowanie haseł sprawi, że język angielski nie będzie miał przed tobą tajemnic.

Nauka angielskiego to także egzaminy językowe. Pierwszym z nich jest przeważnie matura. Sięgając po naszą książkę, otrzymujesz ogromną dawkę informacji dotyczących matury z języka angielskiego. Poznajesz jej zasady, wymagania, rodzaje zadań, kryteria oceny, punktację. Zobaczysz, jak wygląda przykładowy arkusz ustny i pisemny oraz jak go rozwiązać, żeby zdać jak najlepiej.

Książka została przygotowana tak, abyś szybko znalazł w niej potrzebne informacje i otrzymał wyczerpujące odpowiedzi na pytania. Wszystko, czego potrzebujesz do matury, znajdziesz w jednej książce.

W części encyklopedycznej przy każdym haśle znajdują się gwiazdki:

- * – materiał obowiązujący na maturze podstawowej i rozszerzonej,
- ** – materiał obowiązujący na maturze rozszerzonej,
- *** – materiał wykraczający poza wymagania maturalne – te zagadnienia możesz zostawić sobie na dalszy etap nauki.

W książce zawarte zostały również testy maturalne. Zestawy ustne i pisemne z obu poziomów mogą służyć jako test sprawdzający poziom zaawansowania językowego nie tylko u maturzystów, ale także u wszystkich uczących się języka angielskiego.

Posiadanie tej książki to już połowa sukcesu.

**Życzymy ci wytrwałości
w zdobywaniu wiedzy i umiejętności –
oraz powodzenia na maturze!**

